

การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของ
นักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

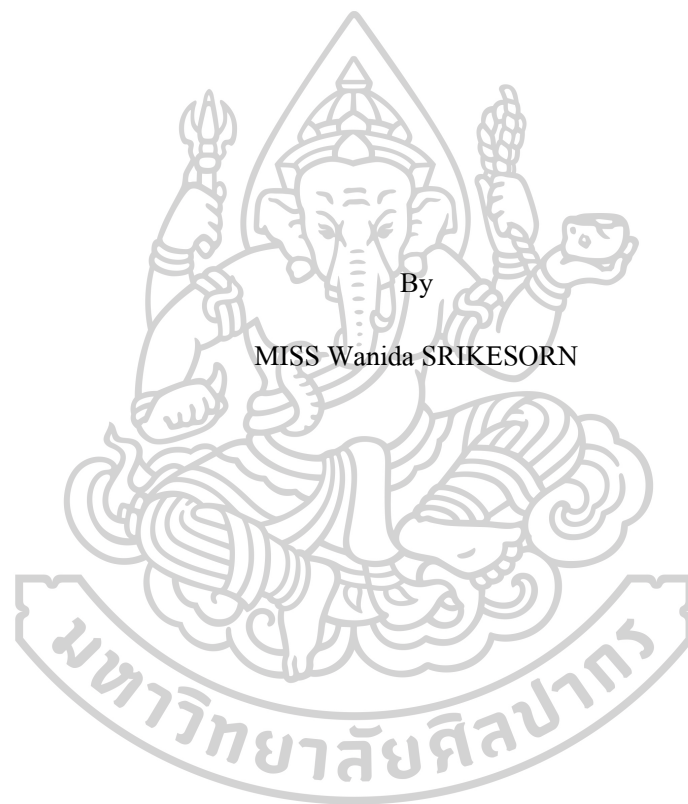
การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี
ของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย
นางสาวนิตา ศรีเกษร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEFINITION; ROOT OF MEANING AND GOOD PRACTICAL WAYS TO
GOOD CORPORATE CITIZEN OF THE DEMONSTRATION SCHOOL OF
SILPAKORN UNIVERSITY STUDENTS.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Public and Private Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

59601305 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การให้ความหมาย / แนวทางการปฏิบัติ / การเป็นพลเมืองดี

นางสาว วนิตา ศรีเกษร: การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมายการ และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิธีการวิจัยดำเนินการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพมีระเบียบวิธีวิทยาที่จะสามารถนำมาสร้างความรู้ในการวิจัยวิธีวิทยาหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ทำความเข้าใจ กระบวนการให้ความหมายของคน คือ วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานรากเป็นระเบียบวิธีวิทยาในการพัฒนาแนวคิดหรือสร้างทฤษฎีจากข้อมูลปรากฏการณ์จริง โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 12 คน คณะอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน และนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาเหตุผลเชิงตรรกะที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีควบคู่บริบท ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีวิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานรากพบว่า คำตอบของความหมายและที่มาของความหมายการเป็นพลเมืองดี สามารถจำแนกได้ 5 ความหมาย คือ 1) การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) การรู้จักหน้าที่ของตนเอง 3) การใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 4) การทำตามบรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การซื่อสัตย์ สุจริต จากความหมายของการเป็นพลเมืองดีนั้น มาจากปัจจัยทางด้านความรู้พื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และความรู้สึกลึกซึ้งคิดจากการได้รับการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ แนวคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของสังคมจากอาจารย์และผู้ปกครอง และพบว่าแนวทางการปฏิบัติที่ดีของนักเรียนที่จะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนไทยต่อไปได้มี 4 แนวทางดังนี้ 1) การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2) การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 3) การช่วยเหลือผู้อื่น และ 4) เรียนรู้การเป็นพลเมืองดีจากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต บุคคลใกล้ชิดครอบครัว และโรงเรียน

59601305 : Major (Public and Private Management)

Keyword : Definition Practical Ways Good Corporate Citizen

MISS WANIDA SRIKESORN : THE DEFINITION; ROOT OF MEANING AND GOOD PRACTICAL WAYS TO GOOD CORPORATE CITIZEN OF THE DEMONSTRATION SCHOOL OF SILPAKORN UNIVERSITY STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PITAK SIRIWONG, Ph.D.

The research aimed to study root meaning and good practical ways to good corporate citizen of the demonstration school of silpakorn university students. The research methodology is qualitative approach can be constructed knowledge to understand procedure of human meaning , ground theory approach is methodology to develop concept or to construct phenomenology through focus group and in-depth interviews to collect datas. Informants were 12 students of Demonstration School who studied in Matthayom grades 4-6, 5 teachers of Department of Social Studies and academic staffs and 5 parents, which to classify into category following the objectives , finally, to analyse logical reason comparing concepts with context.

The finding revealed that root meaning and good practical ways to good corporate citizen classify be 5 meanings: 1) collective utilisation 2) to know the own task 3) to take own right and free to no violate other right 4) to act social norms and 5) to hold honesty. According the means of good corporate citizen a few factors were; the basement knowledge and student surrounding environment ; cognition receiving from teaching; and cultivating of understand, good mind and good values from teachers and parents. Finally, the result opened up the good practical ways of students can be given a good role-model to thai adolescents 4 ways; 1) action through school charter 2) no doing others miserable 3) helping others and 4) learning a good corporate citizen from medias, internet, confidant, family and school.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมถึงชี้แนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปริญญา หุ่นโพนี และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านในสาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้ความรู้ ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มอบทุนการศึกษาส่วนหนึ่งในการศึกษาตลอดหลักสูตร

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ขอบคุณน้องชายและคุณวสวัตดี ที่ให้ความรัก เป็นกำลังใจ สนับสนุนส่งเสริมในทุกๆ ด้านมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ดีและมีคุณค่ามาตลอดจนสำเร็จการศึกษา

วนิดา ศรีเกษร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี.....	5
2. แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์	10
3. แนวคิดและทฤษฎีคุณธรรม จริยธรรม.....	12
4. แนวคิดเรื่องจิตสาธารณะ.....	18
5. ข้อมูลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร	22
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
จริยธรรมในการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
1.การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย การเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	35
2. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร	43
3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ศิลปากร	48
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปผลการวิจัย	51
ข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากผลการศึกษา	55
อภิปรายผลการวิจัย	58
ข้อเสนอแนะ	60
รายการอ้างอิง	62
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก แนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	68
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
ประวัติผู้เขียน	79

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความสำคัญ เรื่องการสร้างความเป็นพลเมืองดีของโลก เพราะเห็นว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 มีความเชื่อมโยงกันและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของนักเรียน ทั้งนี้การศึกษาจะสร้างพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้อีกต่อไป แต่ต้องสร้างนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่มีความเป็นพลโลกที่เรียนรู้ที่อยู่ร่วมกัน (Learn to Live Together) รู้คิด รู้กระทำ เพื่อโลกในภาพรวม เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการสร้างสังคมที่เป็นธรรม มีสันติสุข ชันติ และเป็นสังคมแห่งโอกาสที่เท่าเทียมกัน หรือใช้ชีวิตอย่างอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society) เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) การสร้างพลเมืองดีของชาติอย่างยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การเป็นพลเมืองดีของโลกต่อไป ควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของประเทศ (ประภา ทันตศุการักษ์, 2558)

สำหรับประเทศไทยนั้นได้ให้ความสำคัญ เรื่องการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีและกำหนดเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษามาโดยตลอด โดยมีหน่วยงานที่ขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองดีของชาติ คือ กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึงการสร้างนักเรียนเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) ไว้ในวิสัยทัศน์ของหลักสูตรว่า “หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของประเทศให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีจิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองของไทยและพลเมืองโลก และอยู่ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้ความเข้าใจและคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหา รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่ตลอดเวลา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานในการรับนโยบายมาปฏิบัติเพื่อจะช่วยให้พลเมืองดีของประเทศชาติได้พัฒนาให้เป็นพลเมืองดีและสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน

สังคม จำเป็นต้องมีสถาบันการศึกษา ครอบครัว ศาสนา เข้ามาประสานงานร่วมมือกันเพื่อปลูกฝัง
 ความเป็นพลเมืองของประเทศให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักหน้าที่ของตนเอง เคารพใน
 สิทธิผู้อื่น และมีความสามารถประกอบอาชีพการงานได้ตามควรแก่สภาพของตน ฉะนั้นการ
 ปลูกฝังให้พลเมืองของประเทศชาติมีทั้งความคิดและการประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมจึง
 มีความสำคัญอย่างยิ่ง โรงเรียนจึงเป็นสถานศึกษาในการพัฒนาจิตใจของเด็กและเยาวชนให้มี
 ระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีมารยาทที่ดีและมีจิตสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่สังคมที่ดีของ
 ประเทศชาติต่อไป และปลูกฝังเยาวชนในสถานศึกษาให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม เคารพใน
 กฎกติกาของโรงเรียน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา
 พระมหากษัตริย์ (วันชนะ วุฒิชัย, 2557)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ถือเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการอุดมศึกษาภายใต้การกำกับของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเป็น
 แหล่งปฏิบัติทางการศึกษาในการสร้างนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ
 ในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้โรงเรียน
 สาธิตได้กำหนดพันธกิจในการจัดการศึกษาให้ปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับ
 เป้าหมายในการสร้างนักเรียนให้มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี รู้จักใช้ชีวิตพอเพียง
 เป็นผู้นำและปฏิบัติตนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ 8 ประการ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้
 5) เป็นอยู่พอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (โรงเรียน
 สาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการให้ความหมาย ที่มาของ
 ความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียน โรงเรียนสาธิต
 มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ทราบถึงการสร้างความพร้อมของนักเรียนในการที่จะเติบโตไปเป็น
 พลเมืองดีของสังคมและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและของโลกอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมายการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียน
 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการ
เป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก
(Grounded Theory) เป็นแนวทางในการวิจัย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการศึกษาวิจัย
ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีใน
การเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษา คือ
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถนนราชมรรคาใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถานศึกษาที่อุดม
ความรู้ทุกแขนงวิชาและเป็นแหล่งในการพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีทั้งคุณธรรม คุณลักษณะที่ดี
ทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะสามารถให้ข้อมูลได้ตรงตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย ทักษะที่ดีต่อการ
เป็นพลเมืองดี และแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของโรงเรียน กรณีศึกษา นักเรียน
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน คือ มุ่งมั่นสร้างเยาวชน
ให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ และฉลาดในการใช้ชีวิต

3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ประจำปีการศึกษา 2560 ที่มีความรู้และความเข้าใจต่อการเป็น
พลเมืองดีของโรงเรียน รวมถึงคณาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคลากรทางการศึกษาที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างพลเมืองดีให้แก่นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็น
จุดเริ่มต้นปลูกฝังการเป็นพลเมืองดี ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักจึงสามารถให้ข้อมูลที่ตรงตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงความหมาย ที่มาของความหมาย แนวคิดการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี การปฏิบัติตามคุณลักษณะจนเป็นนิสัยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคมของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี การพัฒนาทักษะทั้งคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากรว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่โรงเรียน โดยสามารถนำไปกำหนด เป้าหมายและแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนระดับอื่นต่อไป รวมถึงเป็นการสร้าง พื้นฐานการเป็นพลเมืองดีของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและพลเมืองดีของโลกต่อไป
4. เพื่อให้สอดคล้องกับปณิธานของโรงเรียน คือ มุ่งมั่นสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ และฉลาดในการใช้ชีวิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่องการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ดังนี้ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี
2. แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. แนวคิดและทฤษฎีคุณธรรม จริยธรรม
4. แนวคิดเรื่องจิตสาธารณะ
5. ข้อมูล โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี

ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีใน 2 สาระสำคัญ ได้แก่ ความหมายการเป็นพลเมืองดีและคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายการเป็นพลเมืองดี

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายการเป็นพลเมืองดี มีผู้อธิบายและให้ความหมายดังต่อไปนี้

วาสนา ยศปัญญา (2527) ได้ให้ความหมาย ความเป็นพลเมืองดี หมายถึง การเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาของสังคม อันได้แก่ การรู้สึกรู้ว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีเหตุผล เคารพกฎหมาย จงรักภักดีต่อชาติ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม โดยเริ่มตั้งแต่การปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อชุมชน และประเทศชาติ

เพชร มีกลาง (2527) ได้ให้ความหมาย พลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ มีความรู้ความสามารถ มีวิจรรย์ญาณ มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของสังคม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้จักทำงานเป็นทีม เคารพต่อกฎหมาย รู้แพ้รู้ชนะและรู้จักการให้อภัย

สุนีย์ ช่วยออก (2537) ได้ให้ความหมายพลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่จะต้องมีความสมบัติที่จำเป็นเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความรู้ความสามารถ มีเหตุผล มีวิจารณญาณ ตลอดจนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

วีรพงษ์ นกน้อย (2546) ได้ให้ความหมาย พลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีเหตุผลและวิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ตระหนักในบทบาทและมีความรับผิดชอบในสิทธิหน้าที่ที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ตลอดจนมีคุณสมบัติที่จำเป็นเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ปภัศสร ไพบูลย์จิตพิรัชย์ (2553) กล่าวว่า พลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีทัศนคติ ค่านิยม และความประพฤติที่เหมาะสมพร้อมทั้งทำสิ่งที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ในทางที่ดีให้ต่อตัวเองและสังคม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีสำนึกในการพัฒนาประเทศและพัฒนาคน รวมทั้งมีจิตสำนึกและความปรารถนาให้ประชาชนในประเทศชาติอยู่ร่วมกันอย่างสงบและสันติสุข

จิตานันท์ สัตตรัตนพรหม (2556) พลเมืองดี คือ สมาชิกในสังคมที่ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ นักเรียนในฐานะเป็นพลเมืองของสังคม ควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อเป็นพลเมืองดีของสังคม และร่วมพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

สุภาพร จตุรภัทร (2556) กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่มีคุณธรรม มีความรู้ที่จะคิดวิเคราะห์ กระทำในสิ่งที่ดีที่สังคมของตนและทั่วโลกยอมรับ ปฏิบัติตามภายใต้กฎระเบียบของสังคม และมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่นทุกเมื่อ

ทรงสิริ วิชิรานนท์ (2556) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้ครบถ้วน ทั้งกิจที่ต้องทำและกิจที่ควรทำหน้าที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดให้ทำ หรือห้ามมิให้กระทำ ถ้าทำก็จะก่อให้เกิดผลดี เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว หรือสังคมส่วนรวมแล้วแต่กรณี ถ้าไม่ทำหรือไม่ละเว้นการกระทำตามที่กำหนดจะได้รับผลเสียโดยตรง คือ ใต้ รับโทษ หรือถูกบังคับ เช่น ปรับ จำคุก หรือประหารชีวิต เป็นต้น โดยทั่วไปสิ่งที่ระบุกิจที่ต้องทำ ได้แก่ กฎหมาย เป็นต้น

Remy (1980 อ้างถึงใน ปลินทร เพ็ชรฤทธิ, 2550) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ขึ้นพื้นฐานว่า สมรรถภาพความเป็นพลเมืองดี หมายถึง คุณภาพของความร่วมมือของบุคคลหนึ่งๆ กับบุคคลอื่นๆ ในกระบวนการเกี่ยวกับการปกครองกลุ่ม เช่น การตัดสินใจต่างๆ การคุ้มครอง

ผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือการติดต่อสื่อสารกับหัวหน้ากลุ่ม นั่นคือความสามารถเฉพาะที่แต่ละบุคคลพึงมีเพื่อที่จะประพัตตามแนวทางที่จะก่อให้เกิดผลที่ตนต้องการตามบทบาทในฐานะพลเมือง และความเป็นพลเมืองดีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครองในคนกลุ่มต่างๆ ฉะนั้นเราสามารถที่จะเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีได้โดยชี้ให้เยาวชนรู้จักสิทธิความรับผิดชอบและงานของความเป็นพลเมืองดีไว้

Tupper and Cappello (2012) ได้ศึกษาการให้ความหมายของคำว่า “พลเมืองดี” ของนักเรียนระดับมัธยมในโรงเรียน Saskatchewan พบว่า สำหรับนักเรียนแล้วความเป็นพลเมืองดีจะต้องแสดงออกมาในรูปของความภาคภูมิใจในชาติของตน ต้องเคารพเชื่อฟังต่อบทบาทหน้าที่ รวมถึงการกระทำที่ถูกกำหนดขึ้นภายในกลุ่มตน ปฏิบัติตัวว่ามีความกังวลต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และต้องปฏิบัติตัวที่แสดงถึงการยอมรับและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพต่อกฎหมาย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2 คุณลักษณะการเป็นพลเมืองดี

การเป็นพลเมืองดีนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดีที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคม ซึ่งได้มีผู้ให้คุณสมบัติของพลเมืองดี ไว้หลายประการ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีคุณธรรม จริยธรรม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถทำตนเองให้มีคุณค่า มีระเบียบวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ยึดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชำรงรักษาประเพณีไทย และมีจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม

ในสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 อ้างถึงใน จิตานันท์ สัตตัตถ์นพวรรณ, 2556) ได้กำหนดคุณลักษณะของพลเมืองดี คือ บุคคลที่เป็นพลเมืองดีของสังคมประชาธิปไตย จะต้องปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและทำตนให้เป็นแบบอย่างของสมาชิกคนอื่นในสังคม คุณลักษณะของพลเมืองดีมีดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม 2) มีความเมตตากรุณา 3) มีความกตัญญูกตเวที 4) มีความซื่อสัตย์สุจริต 5) มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบอาชีพสุจริต 6) มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน 7) มีความเสียสละทำประโยชน์แก่ส่วนรวม 8) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม

วิภา วงศ์ศรีเผือก (2553) กล่าวถึงผู้ที่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ 12 ประการดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเสมอภาคและเสรีภาพ
2. เป็นผู้ที่รู้จักเปิดรับความรู้และความคิดใหม่ๆ และรู้จักปิดไม่รับสิ่งไม่ดี
3. เป็นผู้ที่สร้างค่านิยมที่ดี สร้างความเปลี่ยนแปลงโลกไปในทางที่ดี
4. เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รับรู้ข้อมูลที่มีผลต่อสาธารณชน
5. เป็นผู้ที่พัฒนาทักษะใฝ่หาความรู้ สนใจในเรื่องการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม
6. เป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในชาติ ให้ความช่วยเหลือในฐานะพลโลก
7. เป็นผู้ที่มีความยึดมั่น และมีความศรัทธาต่อชาติ
8. เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจบ้านเมือง
9. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ และมีการพัฒนาตัวเอง
10. เป็นผู้ที่มีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์
11. เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันในสังคม
12. เป็นผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตย

จิตานันท์ สัตตัตถ์นพวรรณ (2556) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ได้ให้ความหมายคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี โดยกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ในความหมายต่อไปนี้

คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีระเบียบวินัย ใฝ่หาความรู้ รับผิดชอบต่อหน้าที่ รักเพื่อน ใฝ่หาความรู้ มีเหตุมีผล มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร รู้จักประหยัดอดออม มีจิตใจประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น มีความเสียสละ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ

คนเก่ง คือ คนที่สามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสามารถรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น มีความสามารถ มีทักษะและกระบวนการทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ กีฬา มีภาวะรู้จักตนเองและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงของโลก รู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่คนในสังคมและประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพร่างกายดี แข็งแรง มีจิตใจดี ร่าเริงแจ่มใส จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนรอบข้าง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข สามารถดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองดีตามคุณลักษณะข้างต้น ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมที่เรียกว่าบูรณาการ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีหลักการสำคัญคือเป็นกระบวนการทางปัญญาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุขเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจ มีความทันสมัยตามสภาพจริง เน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง นำไปใช้ประโยชน์ได้เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีนักเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

Reichert (2016) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยเขาได้กำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็น 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการธำรงสันติภาพ 2) การมีส่วนร่วมต่อภูมิทัศน์ที่ตนอาศัย 3) การสนับสนุนต่อสิทธิมนุษยชน และ 4) การป้องกันและดูแลสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาคุณลักษณะของพลเมืองดีข้างต้น สามารถสรุปคุณลักษณะของพลเมืองดี ดังนี้ คือ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน 4) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมและกฎหมาย 5) เคารพในความคิดเห็นและสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น 6) มีความภาคภูมิใจในชาติของตน 7) มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และ 8) รักษา

และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม

2. แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่ให้ความหมายและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้หลายท่านดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของคำว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านที่สังคมต้องการ ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

ฐิตินันท์ ต้นทะรา (2555) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกที่ดีงามในการดำเนินชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อารยา ศรีสาพันธ์ (2557) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การแสดงออก หรือการประพฤติของนักศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนดของทางมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ว่าด้วยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านการเป็นคนดี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมือง โดยมีผู้เชี่ยวชาญของ HKEID ได้ให้ข้อสรุปว่าพลเมืองที่เหมาะสมกับสังคมในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะดังนี้

1. สามารถมองปัญหาและแก้ไขปัญหาได้
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตนเอง
3. สามารถเข้าใจกับความแตกต่างที่หลากหลายทางวัฒนธรรม
4. สามารถคิดในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ และคิดอย่างเป็นระบบ
5. มีเจตนาธรรมที่จะแก้ปัญหาคความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี
6. มีเจตนาธรรมที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคให้เอื้อต่อการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม

7. สามารถรับรู้และปกป้องสิทธิของมนุษยชาติ สิทธิสตรี และสิทธิของชนกลุ่มน้อย
8. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับ

นานาชาติ

จากลักษณะทั้ง 8 ประการ แสดงให้เห็นความต้องการลักษณะที่พึงปรารถนาของคนในยุคศตวรรษที่ 21 ว่าลักษณะที่สำคัญ มิใช่เพียงความรู้ และข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่รวมไปถึงทัศนคติ ค่านิยม การรับรู้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงตลอดจนมีความสามารถที่จะลงมือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกการประพฤติตามความถูกต้อง ทั้งกาย วาจา ใจ ยึดหลักความจริงความถูกต้องในการดำเนินชีวิต
3. มีระเบียบวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงการปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบ และข้อบังคับของครอบครัว ของโรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
4. ตั้งใจเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ มีความตั้งใจเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนและจากแหล่งอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ
5. ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณตน มีเหตุผล มีความรอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ
6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงาน ด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
7. รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าและชื่นชม ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทยทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8. การมีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้เกิดในชุมชน โดยไม่คิดหวังผลตอบแทนจากผู้อื่น

จากแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้างต้น สามารถสรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การประพฤติปฏิบัติของบุคคลให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดออม และมีระเบียบวินัย ต่ออาชีพ เป็นผู้มีจิตสาธารณะ และรักในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผล

3. แนวคิดและทฤษฎีคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมเป็นแนวคิดแนวปฏิบัติที่ดีงาม ก่อให้เกิดค่านิยมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมเป็นเวลานาน จนกลายเป็นนิสัยก่อเกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

3.1 ความหมายของคุณธรรม

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้หลากหลาย ดังนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ว่า หมายถึงสภาพคุณงามความดี

พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) (2529) ได้ให้คำสอนอธิบายไว้ด้วยว่า คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติฝ่ายดี เป็นที่ตั้งหรือเป็นประโยชน์แก่สันติภาพหรือสันติสุข คุณธรรมเป็นส่วนที่ต้องอบรมโดยเฉพาะหรือให้เหมาะสมกับที่ต้องการ

สำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2532) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณธรรม หมายถึง สภาพความดีงามทั้งหลายซึ่งฝังลึกอยู่ในจิตสำนึกของบุคคล เป็นคุณสมบัตินองมนุษย์ชาติ โดยเฉพาะ

ยนต์ ชุ่มจิต (2544) ได้ให้ความหมาย คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นความดีความงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัยและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป

ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ (2551) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความดีงามภายในจิตใจมนุษย์ที่ได้รับการขัดเกลามาเป็นเวลานาน ส่วนจริยธรรม คือสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดความถูกต้องในสังคมและ

เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นตัวกำกับควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปอย่างถูกต้องซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในการสร้างสรรค์ ดำรงและถ่ายทอดสิ่งดีงามสืบเนื่องต่อไป

คณิกา การักษ์ (2556) คุณธรรม หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้องซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำทางกาย วาจาและจิตใจของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

3.2 องค์ประกอบคุณธรรมขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้นำนโยบายคุณธรรมนำความรู้มาเป็นแผนปฏิบัติการในสิบปีประมาณ พ.ศ. 2550 – 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยใช้คุณธรรมเป็นแกนนำในการถ่ายทอดเนื้อหาองค์ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน พร้อมทั้งมุ่งเน้นปลูกฝังการสำนึกในคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การคงไว้ซึ่งการอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์ตามวิถีประชาธิปไตยโดยใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา และการยึดหลักคุณธรรมพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด 8 ประการ แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยละเอียดดังที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไปจะพบว่า คุณธรรมความสะอาดนั้นจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมทั้งความสะอาดทางกายภาพและความสะอาดทางจิตใจ จึงจำเป็นต้องแบ่งย่อยเพิ่มเติมจำแนกความสะอาดในแต่ละกรณี ทำให้คุณธรรมที่ศึกษาในครั้งนี้มีด้วยกัน 9 ประการ ดังนี้

คุณธรรมประการที่ 1 ขยัน เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความขยันจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนจนสำเร็จลุล่วงโดยเร็วด้วยความใส่ใจ และนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนแล้ว เด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรม ความขยันยังจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังมีความหมั่นเพียรในการอุทิศกำลังกายกำลังใจของตนให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอีกด้วย

คุณธรรมประการที่ 2 ประหยัด เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความประหยัดจะเข้าใจถึงฐานะการเงินของตน ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเกินตัว รู้จักคุณค่าของเงินและรู้จักเก็บออม อีกทั้งยังดำเนินชีวิตอย่างประหยัดบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกเหนือจากการนำคุณธรรมประการนี้มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตส่วนตัวแล้ว ผู้ที่มีคุณธรรมประหยัดยังมีความห่วงใย ใส่ใจใช้ทรัพยากรสาธารณะด้วยความระมัดระวังอีกด้วย

คุณธรรมประการที่ 3 ซื่อสัตย์ เด็กและเยาวชนที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์จะมีความจริงใจต่อตนเอง มีการแสดงออกทั้งทางวาจาและกิริยาที่สอดคล้องกับความคิด ความรู้สึกที่ตนเองมี

คุณธรรมประการที่ 4 มีวินัย เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความมีวินัยจะสามารถควบคุมดูแลตนเองให้ประพฤติปฏิบัติมีสุขนิสัยอันดี มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมตนเอง และแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม

คุณธรรมประการที่ 5 สุภาพ เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความสุภาพจะมีกิริยามารยาทที่ดีเหมาะสมกับกาลเทศะ และวัฒนธรรมไทย ไม่ก้าวล่วงใช้กิริยาหรือวาจาทำร้ายจิตใจหรือสิทธิของผู้อื่น

คุณธรรมประการที่ 6 และ 7 สะอาดกายและสะอาดใจ เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความสะอาดกายและใจจะรักษาร่างกายและสภาพแวดล้อมให้สะอาดปราศจากความมัวหมอง พร้อมทั้งดูแลจิตใจของตนด้วยความคิดที่ดีต่อผู้อื่น ไม่มุงร้าย ไม่อิจฉาริษยา

คุณธรรมประการที่ 8 ความสามัคคี เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความสามัคคีจะมีจิตใจเปิดกว้างไม่เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน พร้อมทั้งจะเอื้ออำนวยให้เกิดความสำเร็จแก่หมู่คณะ และรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน บุคคลเหล่านี้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รับผิดชอบต่อผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสม มีพฤติกรรมร่วมมือร่วมใจทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่สร้างความแตกแยก และไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

คุณธรรมประการที่ 9 ความมีน้ำใจ เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความมีน้ำใจจะรู้จักการให้และการเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน อันเป็นผลมาจากการมีจิตใจที่ดี รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายคุณธรรมและองค์ประกอบขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนสามารถสรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่ดีงามซึ่งอยู่ในจิตใจของมนุษย์ และรับการขัดเกลามาเป็นเวลานาน โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมกับเด็กและเยาวชนของชาติให้มีคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 9 ประการติดตัวจนเติบโตเป็นกำลังของชาติในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์ตามวิถีประชาธิปไตย อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผล

3.3 ความหมายของจริยธรรม

จากการศึกษาพบว่า มีผู้อธิบายและให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

สมาคมครูสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย (2533) ได้ให้ความหมายคำว่า “จริยธรรม” มาจาก จริย+ธรรม ในภาษาบาลีมีใช้แต่จริยะ ไม่มีจริยธรรม จริยธรรม แปลว่า ธรรมคือจริยะ หรือหลักแห่งจริยะ ได้ แก่ข้อที่ควรประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ จริยธรรมของชนกลุ่มหนึ่งอาจไม่เหมือนกันกับจริยธรรมของชนอีกกลุ่มหนึ่ง จริยธรรมนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์แก่ชีวิตและสังคมมนุษย์เพื่อให้สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่ดีเป็นไปได้ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่มนุษย์นั่นเอง เช่น ในระดับสังคม เมื่อจะให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขก็สั่งสอนแนะนำวางเป็นหลักความประพฤติ เช่น วิธีปฏิบัติต่อกัน ข้อควรแสดงออก และควรกระทำต่อสภาพแวดล้อม

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2543) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งคำว่าระบบนี้ หมายถึง ทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำและผลของการกระทำหรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนกระบวนการเกิดและการเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย

ปราชญา กล้าผจญ (2544) จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติตนเพื่อร่วมกันได้อย่าง ร่วมเย็นในสังคม และมีโครงสร้าง 2 ประการ คือ ศีลธรรม (Moral Value) ได้แก่ สิ่งที่ควรงดเว้นไม่ปฏิบัติ และคุณธรรม (Ethical Value) คือ สิ่งที่ควรปฏิบัติ รวมกันเข้าแล้วเรียกว่า จริยธรรม

บาทหลวงสงว วิจิตรวงศ์ (2555) ได้ให้ความหมายของ จริยธรรม คือ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เป็นประโยชน์สุขของตนและส่วนรวม เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติ ซึ่งต้องพัฒนาขึ้น โดยอาศัยกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติที่ได้จากหลักทางศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือจารีตประเพณี เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม นอกจากนี้ จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกความประพฤติ การกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ด้วย

ดลนภา การ์กัษ์ (2556) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติดี ถูกต้องของการกระทำที่ดีทั้งต่อตนเอง และสังคม ทั้งทางกาย ทางวาจาและทางจิตใจ ซึ่งแสดงออกมาในด้านต่างๆ

จากการศึกษาความหมายของจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติให้บุคคลกลายเป็นคนดีทั้งกาย วาจาและใจ โดยมีหลักศีลธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้อยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายผล

3.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

3.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget (1896-1960)

Piaget (1960) เป็นผู้เริ่มแนวความคิดพัฒนาการทางจริยธรรมในมนุษย์ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาที่รู้กฎเกณฑ์ และลักษณะต่างๆ ทางสังคม โดยพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของแต่ละบุคคล จะขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นด้วย เพียงเท่านี้ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ (สง่า วุฒิประจักษ์, 2531)

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนกระทั่งถึงวัย 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดลอมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกาย โดยต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆทั้งสิ้น เป็นการตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ตามวัฒนธรรม มีการตัดสินใจเพื่อกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 – 8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวต่อผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม โดยถือว่าเป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงผลที่ผ่านมา

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วง 8 -10 ปี เพียงเท่านี้เชื่อว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจจากภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึง การแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคลในช่วงวัย 8 – 10 ปี เด็กที่อยู่ในสังคมปกติจะบรรลุถึงขั้นที่ 3 แต่ก็อาจจะมีเด็กบางคนที่พัฒนาการของเขาอาจหยุดในขั้นที่ 2 เนื่องจากมีการบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดู

แก่นสารของจริยธรรม ตามแนวทางเพียเจต์ มี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ เคารพกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม และส่วนที่ 2 คือ ความยุติธรรม

จริยธรรมแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 จริยธรรมจากภายนอก คือ จริยธรรมตามข้อบังคับหรือจริยธรรมสัจนิยม ขั้นที่ 2 จริยธรรมจากภายใน คือ จริยธรรมความร่วมมือ หรือ จริยธรรมในการปฏิบัติต่อกัน

ปัจจัยสำคัญที่เพียเจต์เชื่อว่า ช่วยให้มีพัฒนาการจากจริยธรรมภายนอกไปสู่จริยธรรมภายในก็คือ พัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ ที่เด็กลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentricity) ลงไป ทำให้เด็กสามารถเข้าใจทัศนระของผู้อื่นได้ และพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น พัฒนาการเหล่านี้ เกิดขึ้นจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นในวัยเดียวกัน โดยมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง 2 กระบวนการ ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลให้เด็กมีทัศนระต่อกฎเกณฑ์และผู้มีอำนาจเปลี่ยนไปจากเดิม การที่เด็กโตขึ้น ทำให้เด็กมีโอกาสได้รับความเท่าเทียมกับผู้ที่มียุมากกว่าตนในสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น ซึ่งจะมาลดการนับถือผู้ใหญ่แบบทิศทางเดียวลงไป การได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ทำให้เด็กนำเอาการนับถือกันและกันเข้ามาใช้ ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการแก้ไขกฎเกณฑ์ต่างๆ มากขึ้น มีการร่วมมือกันทำสิ่งต่างๆ มากยิ่งขึ้น 2. การสวนบทบาทต่างๆ กับเพื่อนวัยเดียวกัน บางครั้งเป็นการสวมบทบาทที่จะต้องมีการกระทำต่อกันและกัน เช่น ในการเล่น เด็กคนหนึ่งอาจเล่นเป็นตำรวจ อีกคนเล่นเป็นผู้ร้าย การเล่นจะดำเนินไปด้วยดี เมื่อเด็กแต่ละคนต่างก็แสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การเล่นถูกบทนี้ ทำให้แต่ละคนแสดงบทบาทได้เต็มที่ ราวกันเป็นตำรวจหรือเป็นผู้ร้ายจริงๆ การทำเช่นนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกนับถือเพื่อนคนอื่นๆ เคารพกฎเกณฑ์ที่พวกเขาช่วยกันสร้างขึ้นมา (ปราชญา กล้าผจญ, 2544)

3.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

โคลเบิร์ต เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการของความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ตามแนวคิดของเพียเจต์ พบว่า มนุษย์ในวัฒนธรรมต่างๆ นั้น มีขั้นตอนของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเจตนาก่อนกระทำจากขั้นต่ำไปถึงขั้นสูง คือ เมื่อตอนเป็นเด็กไปจนถึงในวัยเป็นผู้ใหญ่ตอนกลาง ในกรณีที่ ความเจริญทางจิตไม่ได้หยุดในขั้นต่ำๆ เสียก่อน และขั้นทั้ง 6 ควรเกิดตามอายุที่เพิ่มขึ้นของคนและแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2540)

ขั้นที่ 1 อายุ 0 – 7 ปี เจตนาหลีกเลี่ยงการโดนลงโทษทางกาย

ขั้นที่ 2 อายุ 10 – 12 ปี เจตนาแสวงหารางวัลที่เป็นวัตถุสิ่งของ

ขั้นที่ 3 อายุ 13 – 15 ปี เจตนากระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (ละอายุที่ผู้อื่นจะรู้ความชั่วของตัวเอง)

ขั้นที่ 4 อายุ 16 – 20 ปี เจตนาที่จะทำตามกฎระเบียบ กฎหมาย และหลักคำสอนของศาสนา เพราะเห็นความสำคัญของสิ่งต่างๆ นั้นเพื่อส่วนรวม

ขั้นที่ 5 ผู้ใหญ่ตอนต้น เจตนาทำให้ในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องควรเพื่อส่วนรวม โดยละอายุในตัวเองเมื่อทำชั่วและภูมิใจในตัวเองเมื่อได้ทำในสิ่งที่ดี

ขั้นที่ 6 ผู้ใหญ่ตอนกลาง เจตนาที่จะยึดหลักอุดมคติสากล เป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น โอดตปปะ มนุษยธรรม และความเสมอภาค

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่า จริยธรรมเกิดจากจิตใจที่ เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาและเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ ว่าสิ่งใดควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ สิ่งใดกระทำแล้วจะถูกลงโทษ หรือสิ่งใดกระทำแล้วจะได้รางวัลตอบแทน ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกและการ อภิปรายผล

4. แนวคิดเรื่องจิตสาธารณะ

4.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) เป็นคำที่มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย และมีคำเรียก ที่แตกต่างกันออกไป เช่น จิตสำนึก จิตสำนึกสาธารณะ จิตอาสา รวมไปถึงคำที่เกี่ยวข้อง เช่น การ เห็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ มีความหมายในเชิงพฤติกรรมใกล้เคียงกัน ดังนี้

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531) ให้ความหมายว่า จิตสำนึก เป็นมิตินี้จะมองว่าเจต คติอยู่ในภาวะจิตสำนึกหรือจิตไร้สำนึก หรืออยู่ในสำนึกบางส่วน จึงอาจกล่าวได้ว่า จิตสำนึกเป็น ส่วนหนึ่งของการรับรู้ทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการเกิดพฤติกรรม โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การ รู้ (Cognitive) ความรู้สึกทางจิตใจ (Affection) และพฤติกรรม (Behavior)

หฤทัย อาจปรุ (2544) จิตสำนึกสาธารณะ คือ ความตระหนักของคน แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นใน สังคม ทำให้เกิดความรู้สึกอยากที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการที่จะเข้าไปแก้ปัญหา โดยรับรู้ถึงสิทธิ ควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ คำนึงถึงสิทธิของตนเองว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้ และ ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคน ในสังคม

โกศล มีความดี (2547) จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแล โดยพิจารณาจากการหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดการชำรุด เสียหายต่อส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่ กำหนด การดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมใน การหาแนวทางป้องกันแก้ไข และติดตามประเมินผล รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อ

ส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

สุนทรีย จูวงศ์สุข (2548) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม จิตสาธารณะมีองค์ประกอบสำคัญคือ ความช่างสังเกต ความไม่เห็นแก่ตัว และการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

วลัยทิพย์ เปรมทวีชน โขติ (2556) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตอาสา คือ ความเป็นผู้ให้ มีความเสียสละ ต้องการจะแก้ไข พัฒนา และช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวมด้วยความเต็มใจ โดยไม่มุ่งหวังสิ่งใดตอบแทน โดยวัดจากคุณลักษณะที่แสดงออก 3 ประการ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา

ทวิภัทร บุญทรภิกษวัตต์ (2557) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตอาสา คือ จิตที่พร้อมจะเสียสละทั้งเวลา แรงกายและสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่ไม่อยู่เฉยเมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดีและเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบเย็นและเป็นพลังแห่งความดี

จากความหมายของจิตสาธารณะข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน รวมถึงต้องการแก้ไขและพัฒนาสาธารณประโยชน์เพื่อส่วนรวม ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2 องค์ประกอบสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ (2552) ได้จำแนกองค์ประกอบการมีจิตสำนึกสาธารณะไว้ดังนี้

1. การหล่อหลอม ซึ่งผ่านกลไกการอบรมเลี้ยงดู หรือการทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง โดยครอบครัวจะเป็นต้นแบบและจะเป็นภาพสะท้อนการแสดงออกของจิตสำนึกสาธารณะที่สำคัญให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี

2. การเรียนรู้ เป็นกระบวนการสั่งสมจากการเรียนรู้ประจำวัน การรับรู้รูปแบบที่เพิ่มความดีและตัวอย่างที่สร้างความรู้สึกเชิงคุณค่าที่สื่อสารและส่งผลสะท้อนกลับในความรู้สึกด้านบวกอย่างสม่ำเสมอ จุดสำคัญที่น่าสังเกต คือ ลักษณะการเรียนรู้ที่สร้างวิธีคิด ไม่ว่าจะเป็นความคิดแบบเชื่อมโยง ความคิดแบบมโนทัศน์ ความคิดแบบองค์รวม ก็ล้วนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะในการเรียนรู้

3. การจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อ ความคิด ความเชื่อ และ

การแสดงออกทางด้านพฤติกรรม เช่น มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โดยอาจารย์ได้เล่าเรื่อง ที่สอดคล้องพฤติกรรมเชิงบวกต่อการแสดงออกในการใช้ห้องน้ำสาธารณะ นักเรียนจึงรู้สึกถึง บุคคลอื่นในขณะที่จะเข้าใช้ห้องน้ำทุกครั้ง นักเรียนกลุ่มใหญ่เมื่อเห็นตัวอย่างของการเข้าห้องน้ำที่ คำนึงถึงบุคคลอื่น ก็มีความคิดที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปด้วยเช่นกัน

วลัยทิพย์ เปรมทวีธา โชนิ (2556) ได้สรุปองค์ประกอบของการมีจิตอาสา ประกอบด้วย

1. จิตสำนึกในบุคคลมี 3 ด้าน คือ จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

2. พฤติกรรมการกระทำของบุคคล ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมร่วมกัน เช่น การดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม หรือสมบัติของส่วนรวม การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและรู้คุณค่า

3. การเรียนรู้ของบุคคลโดยได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดย เสริมทักษะจากประสบการณ์ ได้ปฏิบัติจริงเพื่อสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ กับการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้รู้จักเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสาธารณสมบัติ

ชาย โพธิ์ธิดา (2540) และถัดควาลัย เกษมเนตร (2547) (อ้างถึงใน ประภาพรรณ จันทร์ แสนตอ, 2557) ได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ และ 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม กำหนดตัวชี้วัดจาก

- 1) การดูแลรักษาของส่วนรวมโดยใช้ของแล้วเก็บไว้ที่เดิม
- 2) รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง

องค์ประกอบที่ 2 คือ ถือเป็นหน้าที่ในการดูแลรักษาของส่วนรวมด้วยความสามารถที่จะทำ ได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก

- 1) การทำเพื่อส่วนรวม
- 2) การมีจิตอาสาเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ เคารพสิทธิการใช้ของส่วนรวมร่วมกัน กำหนดตัวชี้วัดจาก

- 1) การไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
- 2) การให้ผู้อื่นสามารถใช้ของส่วนรวมนั้นได้เหมือนกัน

จากองค์ประกอบของจิตสาธารณะข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะคือการ แสดงออกของพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ โดยการดูแลรักษา และใช้อย่างระมัดระวัง
- 2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ โดยการทำตามหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการรับอาสาที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม

3) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติ โดยไม่ยึดครองมาเป็นของตน ไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้

4.3 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะนั้น เป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีชีวิตตั้งแต่บุคคล ครอบครัว และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชุมชนและสังคมนั้น จิตสาธารณะ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ การอบรมขัดเกลาเป็นการสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย การทำให้เกิดสำนึกในรูปแบบที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมทางสังคมนี้ เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู เพื่อน บุคคลทั่วไป วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา กฎหมาย รวมทั้งสภาพแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน สำหรับปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน คือ การคิดวิเคราะห์ของแต่ละคน โดยพิจารณาและตัดสินใจคุณค่า ความดีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติทางด้านจิตใจโดยการขัดเกลาตนเองให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การคิดและการมองเห็นแล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด การเกิดจิตสำนึกไม่สามารถสรุปและจำแนกได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอกในการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้นมีอยู่อย่างหลากหลายวิธี แต่วิธีการหนึ่งที่สำคัญ นั่นคือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะได้และยังมีส่วนที่ทำให้การมีจิตสาธารณะนั้นมีความคงทนอยู่ภายในตัวบุคคล กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ จะเกี่ยวข้องกับหลักคำสอนของศาสนา ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (ชัยยศ เดชสุระ, 2557)

Michaelis (1963 อ้างถึงใน สุนทรี จูวงศ์สุข, 2548) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนเรื่องการเมืองและการปกครอง เช่น การเป็นพลเมืองของรัฐ การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ โดยสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ผ่านทางพฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ (Responsibilities) บุคคลสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบได้โดยผ่านทางการใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
2. การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) การตระหนักถึงผู้อื่นแสดงผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน การรู้จักผ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ความไวต่อความต้องการ ปัญหา และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคม

3. การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mindness) การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของประเด็นและปัญหา การแสวงหาหนทางที่ดีกว่าในการกระทำสิ่งต่างๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนและสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องของหลักฐานและเหตุผล

4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่างๆ มุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม

5. ความร่วมมือ (Cooperativeness) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวางแผน การรวบรวมแนวคิด นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้น ได้จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมินผลการทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมจิตสาธารณะ สรุปได้ว่า แนวทางการสร้างเสริมจิตสาธารณะเกิดจากการอบรมสั่งสอน คอยชี้แนะและปลุกฝังให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การอยู่และการใช้ของสาธารณะร่วมกัน คุณแลทรัพย์สินส่วนรวม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การสร้างเสริมจิตสาธารณะควรเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว เพราะมีความสำคัญเนื่องจาก เป็นจุดเริ่มต้นที่ปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้การพัฒนาจิตสาธารณะสามารถทำได้โดยพัฒนาพฤติกรรม ความรู้ตึกนิกคิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีอย่างหลากหลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายผล

5. ข้อมูลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

ปรัชญา	ใช้ปัญญาแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาชีวิต และสังคม
ปณิธาน	มุ่งมั่นสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีความรู้ความสามารถและฉลาดในการใช้ชีวิต
เอกลักษณ์	วิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม
อัตลักษณ์	ฉลาดใช้ชีวิต คิดสร้างสรรค์ รู้ทันเทคโนโลยี
วิสัยทัศน์	เป็นแหล่งปฏิบัติการทางการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ พัฒนาทางการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน รู้จัก

ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีทักษะแก้ปัญหา มีภาวะผู้นำ สืบสานวัฒนธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พันธกิจ

1. ศึกษาวิจัย และปฏิบัติการตามทฤษฎีทางการศึกษา เป็นแหล่งสังเกตการสอน การสาธิต และการฝึกหัดการสอน

2. จัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีสมรรถนะสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น

3. พัฒนาหลักสูตรและวิธีสอนที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

4. จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติจริง พัฒนาการสร้างปัญญา ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ การปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นผู้นำ สำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ท้องถิ่น ประเทศชาติและเป็นพลเมืองดีของโลก

5. อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. จัดระบบบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระบบกำกับตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการให้บริการ รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากชุมชนในมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิจัย และปฏิบัติการตามทฤษฎีทางการศึกษา เป็นแหล่งสังเกตการสอน การสาธิต การทดลอง และการฝึกหัดการสอน

2. เพื่อจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ชีวิตแบบพอเพียงมีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสมรรถนะสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และวิธีสอนที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

4. เพื่อจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติจริง พัฒนาการสร้างปัญญา ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ การปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นผู้นำ สำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ท้องถิ่น ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดีของโลก

5. เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. เพื่อจัดระบบบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระบบกำกับตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการให้บริการ รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากชุมชนในมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการผลิตบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมโรงเรียนสู่ความเป็นผู้นำในด้านการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยของท้องถิ่นในภูมิภาค

ตะวันตกสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการของบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 8 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการเรียน

การสอน

เป้าหมาย

1. นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

2. นักเรียนมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี รู้จักใช้ชีวิตแบบพอเพียง เป็นผู้นำและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย

3. พัฒนาหลักสูตร วิธีสอน นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับทฤษฎีทางการศึกษา

4. บุคลากรมีความรู้ ทักษะและศักยภาพในการทำงาน มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานที่เป็นระบบ

5. ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

6. อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนภูมิ อยู่เจริญ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ และกระบวนการให้รางวัลแก่ตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีแบบปรากฏการณ์วิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรีอายุจำนวน 17 คนผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรีได้ให้ความหมายของการให้รางวัลแก่ตนเองคือ 1) เป็นรางวัลเพื่อตอบแทนตนเอง 2) เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองต่อการทำงาน 3) เป็นการสร้างกำลังใจให้กับตนเอง 4) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนให้กับตนเอง โดยมีที่มาของความหมายคือ ภาระการทำงานที่มีความเหน็ดเหนื่อย ความอ่อนล้า ความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ และการทำงานที่มีความเคร่งเครียดอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องสร้างแรงผลักดันให้กับตนเองในการต่อสู้และฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ โดยมีรูปแบบกระบวนการให้รางวัลแก่ตนเอง คือ 1) การท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ 2) การซื้อสิ่งของให้กับตนเองและครอบครัว 3) การร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ 4) การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ 5) การเข้าอบรมของหน่วยฝึกอบรมพิเศษ โดยมีขั้นตอนตั้งแต่การตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา การหาข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์และประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการ และการประเมินผลจากสิ่งที่ได้รับ

สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลประกอบไปด้วย 1. มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน 2. มีความเข้าใจต่อสังคมต่างวัฒนธรรม 3. มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ 4. มีใจเป็นธรรม 5. มีทัศนคติในเชิงบวก 6. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 7. มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแต่ละปัจจัยล้วนแล้วแต่มีความสำคัญเชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการปัจจัยการสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียน ครูผู้สอนคือกลไกสำคัญในการสร้างให้เยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องจากครูคือผู้ที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนอยู่ตลอดเวลาของการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

พิจิตรา นุชนุ่ม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมายและที่มาของความหมาย การออมเงิน กระบวนการออมเงิน ปัญหาและอุปสรรคในการออมเงินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี โดยนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา

ประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับการออมเงินและกระบวนการออมเงินเพื่อลดปัญหาอุปสรรคในการออมเงิน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์วิทยา รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลหลักคือข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า การให้ความหมายของการออมเงิน คือ 1) การนำส่วนต่างของรายได้และรายจ่ายมาเก็บสะสมไว้ 2) การเก็บรวบรวมเงินไว้ส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายยามจำเป็น 3) การสะสมเงินทีละเล็กละน้อย และ 4) การประหยัดคอดออม โดยมีที่มาของความหมายจากการอบรมปลูกฝังนิสัยประหยัดมาจากครอบครัว สถานศึกษาตั้งแต่วัยเยาว์ เป็นข้าราชการประจำที่มีรายได้มั่นคงแน่นอน สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการออมเงิน มีกระบวนการในการออมเงิน 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายในชีวิต 2) การจัดทำบัญชีครัวเรือน 3) การออมเงินในรูปแบบต่างๆ และ 4) มีการทบทวนแผนการใช้จ่ายเงิน พบปัญหาและอุปสรรคในการออมเงิน คือ 1) สิ่งแวดล้อมและค่านิยมในสังคม 2) ค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น 3) มีรายจ่ายที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ และ 4) พฤติกรรมการใช้จ่ายของบุคคล

อารยา ศรีสาพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1. ปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง 2. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตาม คณะวิชา วิธีการที่เข้าศึกษา สภาพการพักอาศัย สถานภาพของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. มุมมองและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษา ที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่างๆ มีดังนี้ 1) ด้านขยัน มีการปฏิบัติตน ได้แก่ มีการเตรียมตัวหรือ เตรียมการก่อนล่วงหน้า มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจนและประเมินผลงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม ปฏิบัติด้วยความตั้งใจ ทบทวนความรู้เพื่อให้ชำนาญเสมอ จัดสรรเวลาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) ด้านอดทน ปฏิบัติตน ได้แก่ สามารถพิจารณาได้ตรงแยกแยะสิ่งที่ควรทำและไม่สมควรทำ ได้ความอดทนอดกลั้นและระงับยับยั้งตนเองได้แม้อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นปกติ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความเพียรพยายาม มีความรับผิดชอบ มีวินัย ประเมิน หาข้อบกพร่องเพื่อนำไปแก้ไข 3) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน มีการปฏิบัติตน ได้แก่ เรียนให้สำเร็จการศึกษา หางานทำที่มีความมั่นคง

ตอบแทนและเลี้ยงดูผู้มีพระคุณ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการตั้งเป้าหมายและประเมินผลการทำงาน พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ 4) มุมมองและการปฏิบัติตนที่จะทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จ ได้แก่ การได้รับแรงบันดาลใจจากตัวแบบที่ดี ครอบครัวยุติธรรมให้การสนับสนุนและส่งเสริม การทำกิจกรรมต่างๆ และมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน สถาบันการศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริม การทำกิจกรรมของนักศึกษา รับฟังข้อคิดเห็น มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียน และการทำกิจกรรม

วันชนะ วุฒิชัย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนวัดสระประทุม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2556 – 2557 จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเป็นพลเมือง ดีของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอันดับแรก คือ เป็นคนตรงต่อเวลา รองลงมา คือ การ รักษาความสะอาดชุมชนที่อยู่อาศัย ทำความสะอาดบ้านเรือนและร่างกายของตนเอง ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับในสังคม และมีระเบียบวินัยจราจร อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้ายคือ มีความ เป็นพลเมืองดีตามแนวทางประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง และความเป็นพลเมืองดีของ นักเรียน ได้จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้านพบว่า 1) เพศ ที่แตกต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดีด้านการยึดถือปฏิบัติตามหลักของศาสนา การไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติด แตกต่างกัน 2) อายุ ที่แตกต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดีตามแนวทางประชาธิปไตย เป็น ผู้รู้จักออมทรัพย์เงินและนิยมของไทย การยึดถือปฏิบัติตามหลักของศาสนา ปฏิบัติตนในการเข้า แถวเรียงลำดับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบ แตกต่างกัน

วันวิสาข์ อินทร์บำรุง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมายและที่มาของความหมาย รูปแบบ และการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ของอาสาสมัครมูลนิธิกิจกรรม วิทยาศาสตร์ทางทะเลและการอนุรักษ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิธีวิทยาของการสร้าง ทฤษฎีฐานราก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 คน ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครให้ความหมายและความ รับผิดชอบต่อสังคม คือ การดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับ ชุมชนและสังคม การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัท การพัฒนาอย่างยั่งยืน การทำบุญตามหลัก ศาสนา และการดูแลและช่วยเหลือสังคม ที่มาของความหมายของอาสาสมัครเกิดจากการให้โดยไม่ หวังผลตอบแทน จิตสำนึกและความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ รูปแบบและการดำเนินกิจกรรมของอาสาสมัคร คือ การส่งเสริมการรับรู้ ประเด็นปัญหาทางสังคม การตลาดเพื่อมุ่งเน้นแก้ปัญหาสังคม การบริจาคเพื่อการกุศล การอาสา

ช่วยเหลือชุมชน ดังนั้นมูลนิธิกิจกรรมวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการอนุรักษ์ มีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อาสาสมัครและชุมชนมีศักยภาพในการทำงานร่วมกัน ควบคู่กับการตระหนักและเกิดจิตสำนึกในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืนต่อไป

ชนิกานต์ ภูมินา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และรูปแบบการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยทฤษฎีฐานราก เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิธีการสังเกต และการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ผู้ให้ข้อมูลหลักและพนักงานภายในองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ไว้ คือ การคืนกำไรสู่สังคม การปลูกจิตสำนึกที่ดี การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การดูแลและช่วยเหลือสังคม การร่วมทำกิจกรรมภายในองค์กร ที่มาของความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มนั้นมาจากการบอกเล่าเชื่อมโยงพื้นฐานความรู้ อายุ ประสบการณ์ และความรู้สึกร่วมกันในการทำกิจกรรมร่วมกันในหลายๆ โครงการ ที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ การปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมของคนในองค์กร การเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงาน การทำเพื่อให้ชุมชนหรือสังคมรู้จักองค์กร การบริจาค การทำงานตามนโยบาย การสร้างจิตสาธารณะ ส่วนรูปแบบการดำเนินงาน ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มีเจตนารมณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในอันที่จะเกื้อกูลสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อตอบแทนแก่สังคมและชุมชนที่พนักงานธนาคารอาศัยอยู่และที่ธนาคารเข้าไปดำเนินธุรกิจ การดำเนินกิจกรรมสังคมของธนาคารมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของพนักงานธนาคาร ผ่านรูปแบบกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกการรับผิดชอบต่อสังคมแก่พนักงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มีแนวทางในการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พนักงานมีศักยภาพในการทำงาน ควบคู่กับการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรให้ยั่งยืนต่อไป

นาถอนงค์ วิริยา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จิ อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การวาระธรรมสามัคคีธรรมและปัญญาธรรม แก่นักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้รับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งระบบจากโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งยังนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ดี

ศุภนิษา อาจอ่อนศรี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมายและกระบวนการเลือกซื้อสินค้า เพื่อให้รางวัลแก่ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศึกษา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามระเบียบวิธีวิทยาของการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Approach) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) จำนวน 51 คน เป็นเพศชาย 28 คน และเพศหญิง 23 คน มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ความหมายการให้รางวัลแก่ตนเอง 7 ประการดังนี้ คือ 1) เป็นการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและการนับถือตนเอง 2) เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนกับสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง 3) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากอารมณ์ทั้งด้านดีและด้านเสีย 4) เป็นการสนองความต้องการพื้นฐานภายในของบุคคล 5) เป็นการซื้อสิ่งของตามความพึงพอใจหรือเป็นสิ่งที่ตรงตามความต้องการในทันทีทันใด และทำให้ได้รับความสุขเมื่อได้รับสิ่งของที่เป็นรางวัลแก่ตนเอง 6) เป็นการได้เงินหรือสิ่งของที่มาจากการหารายได้ของตนเอง 7) เป็นการให้ของขวัญในวันเกิดของตนเอง สำหรับที่มาของความหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดจากการให้ความสำคัญกับการเรียน ความพึงพอใจ ความต้องการให้เกิดการยอมรับจากทั้งตนเองและผู้อื่น สภาวะทางอารมณ์ ความจำเป็นต้องใช้ และความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนกระบวนการเลือกซื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ การพิจารณาถึงความต้องการของตนเองซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วนำไปสู่การค้นหาข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง เพื่อนำมาเปรียบเทียบคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด แล้วตัดสินใจซื้อ

Tan (2017) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ถูกกำหนดไว้ในตำราเรียนของประเทศมาเลเซีย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า คุณลักษณะหลักของความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในตำราเรียน คือ “ความรับผิดชอบ” ที่ผู้เรียนต้องมีต่อครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ในการยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อตกลงร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และระบบโรงเรียนถูกรัฐบาลใช้เป็นกลไกเพื่อการขับเคลื่อนและกำหนดเป็นวาระทางสังคมและ

การเมือง และหนึ่งในเป้าหมายหลักของการศึกษาในโรงเรียน และคอยสนับสนุนผู้เรียนให้กลายเป็นพลเมืองดี สามารถมีส่วนร่วมและวางตนให้เหมาะสมกับบทบาททางสังคมต่อประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม การให้ความหมายของ “พลเมืองดี” ในแต่ละประเทศมักมีขอบเขตกว้าง ทั้งนี้ค่านิยมของการเป็นพลเมืองดี คือปัจจัยหลักสำคัญในการทำความเข้าใจต่อการกำหนดความหมายของคำว่า พลเมืองดี ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ค่านิยม ถือเป็นทั้งหลักการและการโน้มน้าวขั้นพื้นฐาน ซึ่งนำมาปฏิบัติจนเป็นพื้นฐานจนกลายเป็นพฤติกรรมซึ่งเป็นมาตรฐานผ่านการปฏิบัติร่วมกันและถูกกำหนดคุณค่าจากผู้ปฏิบัติว่าเป็นสิ่งที่ดีและพึงกระทำตาม ผู้เรียนถือเป็นบุคคลหนึ่งที่ต้องปลูกฝังค่านิยมของการรับผิดชอบที่จะนำไปสู่การเป็นพลเมืองดี เพราะต้องเชื่อฟังและเคารพกฎหมาย รวมถึงต้องยอมรับนโยบายที่รัฐกำหนดขึ้น หรืออาจปลูกฝังค่านิยมให้นักเรียนตั้งข้อสงสัยต่อความยุติธรรมและตรวจสอบสถานภาพของตนในสังคม ซึ่งทั้ง 2 อย่างอาจถูกนำมากำหนดเป็นความหมายของพลเมืองดี จะเห็นได้ว่าการกำหนดคุณลักษณะของทั้ง 2 อย่างมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในทุกประเทศมักใช้อุดมการณ์ทางการเมืองที่ชัดเจนหรือคลุ่มเครือของตนถ่ายทอดผ่านการให้การศึกษาสู่ประชาชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดี ดังนั้นการศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ความเป็นชาติ ที่ถือเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลกำหนด จะเห็นได้ว่าเป้าหมายเหล่านี้ถูกบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษาที่โรงเรียนต้องพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนแสดงบทบาท-หน้าที่ของตนต่อชาติได้อย่างถูกต้อง ตามนิยามของพลเมืองดี

Robinson (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความหมายความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ โดยกำหนดความหมายความเป็นพลเมืองดีผ่านคำว่า เยาวชนสิ่งแวดล้อม (Environmental Citizenship) ที่หมายถึง นักศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรับผิดชอบและคำนึงถึงการกระทำที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัยเพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน การให้ความหมายพลเมืองดีผ่านแนวคิดทางสิ่งแวดล้อมในระดับอุดมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีบทบาทต่อการผลิตความรู้เพื่อยกระดับสังคมแบบยั่งยืนผ่านการฝึกทักษะแก่นักศึกษา ทั้งนี้เพราะในช่วงวัยของนักศึกษาจะมีความซาบซึ้งและต้องการค้นหารูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อการก้าวผ่านไปสู่สังคมที่ยั่งยืนให้ประสบผลมากที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังประสบการณ์เพื่อสร้างคุณลักษณะที่ดีและยั่งยืนให้แก่ นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร” โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการกำหนดปัญหา การวิจัยศึกษาและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก การสร้างเครื่องมือวิจัย การรวบรวมการนำเสนอ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิทยาที่ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการในสาขาต่างๆ นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Approach) เป็นทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม โดยทฤษฎีจะถูกสร้าง (Constructed) และได้รับการตรวจสอบ (Verified) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้วางโครงร่างและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. จริยธรรมในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเลือกผู้ให้ข้อมูล (Key informant) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (ศรีบุญญา วรานูชิตกุล, 2554) เพื่อทำสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) (ชนภูมิ อยู่เจริญ, 2558) กับคณาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างพลเมืองดีให้แก่ นักเรียน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นจุดเริ่มต้นปลูกฝังการเป็นพลเมืองดี จำนวน 5 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ประจำปีการศึกษา 2560 โดยคัดเลือกนักเรียนแต่ละระดับชั้นรวมทั้งหมด 12 คน โดยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชาย 2 คน และเพศหญิง 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการทำวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวิจัยที่สำคัญเพื่อช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวผู้วิจัยเองนับเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดเพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมผัสกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวก่อนการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเนื่องจากผู้วิจัยคือผู้เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

2. ศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นนักวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้า ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเชิงคุณภาพ พร้อมการรับคำชี้แนะแนวทางจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. เครื่องมือที่ช่วยจดบันทึก คือ สมุด ปากกา สำหรับจดบันทึกที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูดที่สำคัญ สภาพแวดล้อม บรรยากาศ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล

4. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลเสียงสัมภาษณ์จากการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลมาใช้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามปลายเปิด โดยผู้ให้ข้อมูลหลักตอบคำถามอย่างละเอียดเท่าที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการ โดยแนวคำถามที่ผู้วิจัยใช้ถามคือ เรื่องการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี โดยแนวคำถามมีความครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จริยธรรมในการวิจัย

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึงได้ขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลักก่อนเริ่มการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก และปกปิดความลับโดยไม่บอกชื่อ-สกุลจริงของผู้ให้ข้อมูล แต่ใช้ป็นรหัสข้อมูลแทน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ _ (คนที่) , อาจารย์ (คนที่) , ผู้ปกครอง (คนที่) ดังตัวอย่างเช่น นักเรียน ม.4 (1) , อาจารย์ (1) และ ผู้ปกครอง (1) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำเรื่องขออนุญาตกับอาจารย์ในโรงเรียนเพื่อขอใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังเอกสารแนบในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อใช้เครื่องบันทึกเสียงและแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบว่า ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้ในการศึกษาวิจัยในระดับปริญญาโท มหบัณฑิตเท่านั้น และเริ่มคำถามสัมภาษณ์จากประวัติส่วนตัว สอบถามการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลจนถึงจุดอิ่มตัว และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) (วสวัตดี วงศ์พันธุ์เศรษฐ์, 2557) เพื่อนำข้อมูลที่ได้อภิปรายตามหลักทฤษฎีฐานราก
2. การสังเกตและจดบันทึก (Observation and Field-note) ผู้วิจัยจะเข้าศึกษาข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant observation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2549) ผู้วิจัยคอยสังเกตลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลักถึงลักษณะของข้อมูล ท่าทาง อารมณ์และน้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมจดบันทึกรายละเอียดทั้งหมดถึงพฤติกรรมที่สังเกตได้
3. การศึกษาเอกสาร (Document Analysis) เป็นการรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างการเก็บข้อมูลเพื่อเป็นการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์การศึกษาและวิจัยในครั้งนี้

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) (สุภางค์ จันทวานิช, 2554) ในการวิจัยเชิงคุณภาพมักมีผู้สงสัยในความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพราะแคลงใจในความลำเอียงของนักวิจัยที่อาจเกิดขึ้นได้ เมื่อไปคลุกคลีกับปรากฏการณ์และผู้ให้ข้อมูล จึงได้มีการวางมาตรการที่ป้องกันความผิดพลาด นั่นคือ การตรวจสอบข้อมูลก่อนวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูล โดยวิธีต่อไปนี้ คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้อาจมาจากแหล่งต่างๆ เช่น แหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล ว่าเหมือนกันหรือไม่ ถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อมูลเหมือนกัน ไม่ว่าสัมภาษณ์นักเรียนคนใด รวมทั้งเวลาที่แตกต่างกัน หรือสถานที่ที่แตกต่างกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) โดยตรวจสอบว่า ถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไป

ในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่นำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง เทียบตรง และน่าเชื่อถือ และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) โดยตรวจสอบจากวิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีที่ต่างกัน แล้วได้ผล เหมือนเดิม เช่น ใช้วิธีการสังเกต การใช้เอกสาร และการสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันว่าข้อมูลมีความ น่าเชื่อถือและถูกต้อง (จันทิมา แจ่มจำรัส, 2558)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีการเก็บหลายวิธี เครื่องมือ หลายประเภท เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้อยู่ในรูปแบบเอกสาร ที่เก็บจากการ บันทึกภาคสนาม เทปบันทึกเสียง เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเสร็จแล้ว ผู้วิจัยลงรหัสข้อมูล เพื่อไม่ให้ข้อมูลไปปะปนกับข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักท่านอื่นๆ และเพื่อสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ และนำข้อมูลที่ลงรหัสข้อมูลมาถอดเทปบทสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลแบบคำต่อ คำ (Verbatim) และนำบทสัมภาษณ์มาพิมพ์ (Transcript) ด้วยโปรแกรมประมวลผลทาง คอมพิวเตอร์ และจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์เนื้อหาและตีความหมาย (ชนภูมิ อยู่เจริญ, 2558)

การวิเคราะห์ขั้นต้นนั้นจะกระทำไปตลอดการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางและ ประเภทของข้อมูลในครั้งต่อไปเพื่อรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ เป็นการตีความหมายในระดับ กว้างและเชื่อมโยงข้อมูลสร้างมโนทัศน์และทฤษฎี ดังนั้น จึงถือว่าเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญ ที่สุดในทุกขั้นตอนของการวิจัย หลังจากจัดกลุ่มมโนทัศน์ (Concept) สร้างและพัฒนาหมวดหมู่ มโนทัศน์ให้มีรายละเอียด และมีความเป็นนามธรรมสูง โดยใช้คุณสมบัติและคุณลักษณะของข้อมูล ที่สามารถแปรผันได้ เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบเงื่อนไขต่างๆ หมวดหมู่ของมโนทัศน์ กลายเป็นเงื่อนไขและพัฒนา มโนทัศน์ให้เป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎี ซึ่งข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่ได้มานั้น นำมาเสนอในรูปแบบของแบบแผน (Pattern) ที่เรียกว่า ทฤษฎีฐานราก (พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2547)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน สาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคลากรทางการศึกษาที่ มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อสร้าง ทฤษฎีฐานราก จากการเก็บรวบรวมมโนทัศน์ต่างๆ ที่ได้จากความคิดเกี่ยวกับกระบวนการตีความ และการให้ความหมาย นำข้อมูลมาวิเคราะห์แต่ละแนวคิด แล้วนำมาอธิบายปรากฏการณ์ สรุป วิเคราะห์เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีคุณธรรม จริยธรรม และแนวคิดเรื่องจิตสาธารณะในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย การเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย การเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่าข้อมูลจากคำตอบของความหมายที่เกิดขึ้นจากทัศนะของนักเรียนถูกสร้างและให้ความหมายจากปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนะที่มีต่อการเป็นพลเมืองดี สภาพแวดล้อมและสังคม รวมถึงการได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กๆ เป็นต้น

การให้ความหมายของการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ได้จากการวิเคราะห์มี 5 ความหมาย ได้แก่ 1) การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) การรู้จักหน้าที่ของตนเอง 3) การใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 4) การทำตามบรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

นักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ให้ความหมายว่าการเป็นพลเมืองดี คือการทำ

ประโยชน์เพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ที่มาของการให้ความหมายว่า การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมนั้นมาจาก การตระหนักรู้ด้วยตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และการอบรม สั่งสอน เลี้ยงดูจากครอบครัวตลอดจนอาจารย์ที่สอนให้นักเรียนทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมจนเกิดเป็นทัศนคติที่ดีต่อส่วนรวม

ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็นนี้ ได้แก่

“การทำดีเพื่อส่วนรวม และทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคม และคนรอบข้าง” (นักเรียน ม.6 (3) , 2561)

“การช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น” (นักเรียน ม.6 (1) , 2561)

“การช่วยเหลือสังคม การไม่เอาเปรียบคนอื่น เอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง” (นักเรียน ม.5 (1) , 2561)

“อย่างที่ประเทศไทยประสบปัญหาน้ำท่วม เวลาคนขับรถยนต์มาแล้วรถดับผมก็จะเห็นคนกลุ่มหนึ่งช่วยกันเข็นรถ สำหรับผมมองว่าเป็นพลเมืองดี” (นักเรียน ม.6 (2) , 2561)

“การเป็นหูเป็นตาให้กับสังคม หากพบเรื่องไม่ดีก็ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่รัฐให้ทราบ” (นักเรียน ม.5 (3) , 2561)

และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ อย่างเช่น ม.ปลายที่ผมรับผิดชอบ เป็ จะต้องมีการทำกิจกรรมอย่างน้อย 10 ชม. เช่น ทำอะไรก็ได้ ที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อาจจะไปกวาด เก็บขยะ ช่วยเหลือชุมชน” (อาจารย์ (4) , 2561)

“สอนให้ลูกใช้ความจริงใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือยามเพื่อนเดือดร้อน” (ผู้ปกครอง (4) , 2561)

“บอกลูกว่าเมื่อเราอยู่ในส่วนรวมก็ต้องยอมเสียเปรียบบ้าง และ

“ไม่เอาเปรียบเพื่อน” (ผู้ปกครอง (3) , 2561)

“เวลาไปอยู่ในที่ส่วนรวม ให้ลูกพูดจาดี มีมนุษยสัมพันธ์
กับคนอื่นก่อน ไม่ไปก้าวร้าว การใช้ของสาธารณะร่วมกับ
คนอื่นก็ให้ลูกช่วยเหลือ เช่น ถังขยะ บางทีมันล้นลง ก็ให้
ลูกไปเก็บให้เขาหน่อย ไปตั้งให้เขาหน่อย” (ผู้ปกครอง (1) , 2561)

จะเห็นได้ว่านักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทักษะต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะ พลเมืองที่ดีต้องปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมรอบข้าง ช่วยเหลือในยามที่ผู้อื่นเดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน สอดคล้องกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในโรงเรียนและการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปลูกฝังให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ช่วยกันทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมทั้งต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสังคม

1.2 การรู้จักหน้าที่ของตน

นักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ความหมายว่าการเป็นพลเมืองดี คือการ รู้จักหน้าที่ของตนเอง การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ทั้งของตนเองและบทบาทหน้าที่ในสังคม

ที่มาของการให้ความหมายว่า การเป็นพลเมืองดีคือการรู้จักหน้าที่ของตนเองนั้นมาจาก ครอบครัวและอาจารย์ผ่านการอบรมสั่งสอน โดยตรงและการสอนและทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียน ให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ต่อครอบครัวและ โรงเรียน โดยต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ทั้งต่อตนเอง เช่น ทำงานบ้านตามที่พ่อแม่มอบหมายให้ทำโดยไม่ขาดตกบกพร่อง หรือในขณะที่เป็นนักเรียนก็ต้องตั้งใจเรียนหนังสือ ปฏิบัติตามภาระงานที่อาจารย์มอบหมาย และต้องตระหนักถึงการใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตย โดยไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ความเป็นพลเมืองของประเทศ

ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็นนี้ ได้แก่

“การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เท่ากับเราไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้เราจะเสียสิทธินั้นไป และไม่ได้เลือกผู้แทนราษฎรได้ตรงตามใจของเรา และนโยบายของเขาจะถูกต้องตามใจเราหรือเปล่า” (นักเรียน ม.6 (2) , 2561)

“การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการไม่ถอนลัทธิสิทธิ
การไม่ทำตัวให้เป็นภาระของสังคม” (นักเรียน ม.4 (1) , 2561)
“ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด มีความรับผิดชอบ
ในหน้าที่ที่โรงเรียน” (นักเรียน ม.6 (4) , 2561)
“การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง”
(นักเรียน ม.6 (1) , 2561)

และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“กิจกรรมที่เรียกว่า ประชาธิปไตยและส่งเสริมพลเมืองดี
ภายใต้การสนับสนุนของโรงเรียนคือ การเลือกตั้งประธาน
นักเรียนโดยให้นักเรียนทั้ง โรงเรียนมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ซึ่งปีนี้มีนักเรียนผู้สมัครคัดเลือกอยู่ 2 คน มีนโยบายของตน
ที่เสนอต่อเพื่อน พี่และน้อง ในการนำเสนอตน หรือทีมของตน
เพื่อจะมาพัฒนาโรงเรียน” (อาจารย์ (1) , 2561)

“วิชาหน้าที่พลเมือง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ที่สอนให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจระบอบการ
ปกครองต่างๆ” (อาจารย์ (3) , 2561)

“สอนให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง เมื่ออยู่โรงเรียนก็ต้องรู้จัก
หน้าที่การเรียนหนังสือ ต้องรับผิดชอบการบ้าน ตั้งใจเรียน
ไม่ผัดประเบียบ ปลุกฝังให้เขาเป็นคนที่รับผิดชอบตัวเอง”

(ผู้ปกครอง (2) , 2561)

“สิ่งหนึ่งที่ลูกเห็นว่าเราเลี้ยงเขามา คือ พี่ทำงานหนัก ทำงาน
ตลอดเวลา จนเป็นตัวอย่างให้เขา จึงเป็นที่มาของการที่เขา
เป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน ขยัน และมีความรับผิดชอบ ซักผ้า รีดผ้า
ล้างจานเอง เพราะสอนให้รู้จักหน้าที่ของตัวเองตั้งแต่เด็กจนโต”

(ผู้ปกครอง (5) , 2561)

จะเห็นได้ว่านักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดี ใน
การมีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ต่อตนเองตามความคาดหวังของครอบครัวและ โรงเรียน เช่น เมื่อ

นักเรียนอยู่บ้านก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบงานบ้านที่ได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ให้ทำเป็นกิจวัตรประจำวัน เมื่ออยู่โรงเรียนก็ต้องรู้จักหน้าที่ในการเรียนหนังสือ ทำงานส่งอาจารย์ตามกำหนดเวลา และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในการใช้สิทธิเลือกตั้งประธานนักเรียน เพื่อให้รู้จักการใช้สิทธิของตนเองในสังคม

1.3 การใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น

นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ความหมายว่าการเป็นพลเมืองดีคือการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น การเป็นพลเมืองที่ไม่สร้างปัญหาแก่สังคม เคารพสิทธิของตนเองและไม่แทรกแซงสิทธิของผู้อื่น

ที่มาของการให้ความหมายว่า การเป็นพลเมืองดีคือการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นนั้นมาจาก การมีจิตสำนึกจากตัวนักเรียนเองที่เรียนรู้ผ่านการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นจากโรงเรียนและสังคมภายนอกครอบครัว รวมถึงการแนะนำสั่งสอนจากผู้ปกครองและอาจารย์ ให้ยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยเราต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน ที่ไม่ควรไปละเมิดและแทรกแซงเพราะอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นได้

ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็นนี้ได้แก่

“การเคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ไปแทรกแซงสิทธิผู้อื่น และไม่สร้างปัญหาแก่สังคม” (นักเรียน ม.5 (3) , 2561)

“การใช้สิทธิเสรีภาพ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น”

(นักเรียน ม.5 (2) , 2561)

“การใช้สิทธิของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น”

(นักเรียน ม.5 (4) , 2561)

และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“ในส่วนของสังคมศึกษาที่เป็นลักษณะของการบูรณาการ การทัศนศึกษามันมีส่วนร่วมมาก มีส่วนช่วยในการกล่อมเกลา หรือมีส่วนช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี เพราะว่าการไป

ทัศนศึกษาเป็นการบูรณาการของนักเรียนตั้งแต่การมาตั้งแต่เช้า มีภารกิจร่วมที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย ซึ่งภารกิจแต่ละอย่างเขาไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองได้ แต่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมและยอมรับความคิดเห็นคนอื่น ชุมชนที่นักเรียนได้ไปทัศนศึกษา”

(อาจารย์ (4) , 2561)

“เรื่องการเป็นพลโลก คือการยอมรับความแตกต่าง หรือความหลากหลาย นักเรียนค่อนข้างยอมรับความหลากหลายระหว่างบุคคลได้อย่างชัดเจน ไม่มีการเหยียดว่า เธอจน ชันรายนะ ผิวดำ ผิวขาว หรือเพศที่สาม ทุกคนสามารถยอมรับ เคารพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้” (อาจารย์ (4) , 2561)

“โรงเรียนสาธิตสอนให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างระหว่างศาสนา เพราะประเทศไทยมีหลายศาสนา จะบอกว่ามีแค่ศาสนาพุทธไม่ได้ เพราะศีลธรรมพุดถึงทุกๆ ศาสนา เช่น ไม่จำเป็นต้องสอนการกราบ การสวดมนต์ หากคุณนับถือศาสนาคริสต์ คุณก็ทำตามหลักศาสนาของคุณ” (อาจารย์ (2) , 2561)

“บางทีในสังคมทุกวันนี้เกิดเหตุการณ์อะไรสักอย่างหนึ่งแล้วมีคนถ่ายคลิปไปโพสต์แล้วแชร์ โดยที่คนนั้นจะผิดหรือถูกหรือไม่ก็ตาม มันเป็นการสะท้อนกลับในโลกโซเชียล พี่จึงสอนลูกว่าจะเรื่องดีหรือไม่ดีก็ตามให้คิดถึงใจเขาใจเราและไม่ควรไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น” (ผู้ปกครอง (5) , 2561)

จะเห็นได้ว่านักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดีในการเคารพสิทธิของตนเอง ไม่แทรกแซงสิทธิของผู้อื่น โดยไม่ทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนต่อภาระทำของตนเอง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

1.4 การทำตามบรรทัดฐานทางสังคม

นักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ความหมายว่าการเป็นพลเมืองดีคือการทำ

ตามบรรทัดฐานทางสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพกฎระเบียบของสังคม โดยยึดปฏิบัติตามหลักศีลธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายหรือจารีตประเพณีที่สังคมกำหนด เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม

ที่มาของการให้ความหมายว่า การเป็นพลเมืองดีคือการทำตามบรรทัดฐานทางสังคม มาจากการที่นักเรียน ได้เรียนรู้ทั้งจาก โรงเรียนและผู้ปกครองที่อบรมสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติตัวตามที่สังคมกำหนด โดยปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย เช่น การสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและตระหนักในบทบาทและหน้าที่การเป็นพลเมืองดีที่สังคมคาดหวังและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเรียบร้อย สงบสุข

ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็นนี้ ได้แก่

“มีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ” (นักเรียน ม.6 (4) , 2561)

ประพฤติตัวไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีงาม การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามจารีตประเพณีและวิถีประชาธิปไตย รู้จักกาลเทศะ เพราะเป็นบรรทัดฐานของคนในสังคม” (นักเรียน ม.4 (2) , 2561)

“การทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน หรือกฎหมายของสังคม” (นักเรียน ม.4 (3) , 2561)

“การเคารพครู อาจารย์ เคารพรุ่นพี่รุ่นน้อง และรู้จักการให้อภัย” (นักเรียน ม.4 (4) , 2561)

“การทำตามค่านิยมที่ดีในสังคม” (นักเรียน ม.6 (3) , 2561)

และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“การสอนกิจกรรมแนะแนว ตั้งแต่ นักเรียนชั้น ม.1- ม.6 ได้สอดแทรกเนื้อหาการเป็นคนดี การเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน การเป็นลูกที่ดีของพ่อของแม่ การเป็นลูกศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ การเชื่อฟังคำอบรมสั่งสอน”

(อาจารย์ (1) , 2561)

“สอนผ่านกิจกรรมทางพุทธศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีไทย
เช่น กิจกรรมแห่เทียนพรรษา การสวดมนต์ไหว้พระหน้าเสาธง”

(อาจารย์ (5) , 2561)

“การสอนนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี คือ อาจารย์จะมีหน้าที่
คอยตักเตือน หรือ เป็นคนที่คอยหักคะแนนนักเรียนที่
ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน” (อาจารย์ (4) , 2561)

“อยู่ที่บ้านสอนให้รู้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว รู้จัก
สัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ ทำกิจวัตรประจำวัน เช่น ทำกับข้าว
ถูบ้าน ทำบุญใส่บาตร ฟังเทศน์ที่วัด ตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย”
(ผู้ปกครอง (2) , 2561)

“จะไปวัดกันช่วงวันเกิด ไปทำสังฆทาน ช่วงวันเกิดถ้าเกิดใกล้กัน
ก็ไปพร้อมกันครั้งเดียว และจะไปทั้งครอบครัวทุกครั้งตลอด ไปวัด
ใกล้ๆ บ้าน วัดที่ไปบ่อยก็วัดพระงาม ซึ่งไม่ได้เสียเวลาอะไรมากมาย
ลูกก็จะรับรู้ตรงนี้ว่าเราต้องเป็นเด็กดีเป็นคนดีในพระพุทธศาสนา”
(ผู้ปกครอง (3) , 2561)

จะเห็นได้ว่านักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดีใน
การเคารพกฎระเบียบของ โรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตัวตามจารีตประเพณี มีคุณธรรมในการดำเนิน
ชีวิต มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รู้จักกาลเทศะ และเคารพต่อครูบาอาจารย์

1.5 การซื้อสัตย์ สุจริต

นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ความหมายว่าการเป็นพลเมืองดีคือการ
ซื้อสัตย์ สุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การไม่คิดคดโกงชาติบ้านเมืองที่ตนเองอาศัยอยู่

ที่มาของการให้ความหมายว่า การเป็นพลเมืองดีคือการซื้อสัตย์ สุจริต นั้นมาจากการ
ตระหนักรู้ของนักเรียนผ่านการเข้าใจกฎระเบียบของโรงเรียน ได้กำหนดให้นักเรียนต้องมีความ
ซื้อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น การไม่ทุจริตในการสอบ
การไม่ลักขโมยทรัพย์สินผู้อื่น นอกจากนี้การรับรู้สถานการณ์การเมืองในประเทศจากสื่อต่าง ๆ ก็
สามารถเป็นตัวอย่างเรื่องความซื้อสัตย์ สุจริต ในการทำหน้าที่เพื่อบ้านเมือง โดยไม่โกงกินเงินภาษี
ของประชาชน แก่นักเรียนอีกช่องทางหนึ่งด้วย

ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็นนี้ ได้แก่

“การไม่ทุจริต คอร์รัปชันกับประเทศชาติ”

(นักเรียน ม.5 (1) , 2561)

“ไม่โกงข้อสอบ หรือลอกข้อสอบเพื่อน”

(นักเรียน ม.6 (2) , 2561)

“การไม่ขโมยของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง”

(นักเรียน ม.5 (2) , 2561)

และสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“เวลาที่มีการทดสอบเก็บคะแนน อาจารย์ก็ไม่จำเป็นต้องตักเตือนหรือเน้นย้ำเรื่องการทุจริตในการสอบ เพราะนักเรียนตระหนักรู้ รวมถึงข้อสัตย์ในการทำข้อสอบ” (อาจารย์ (4) , 2561)

“บางทีวันหยุดก็จะปล่อยให้ลูกอยู่ที่ร้านค้า ก็คือ เป็นหลักในการขายของบ้าง เพื่อฝึกให้เขามีหน้าที่ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์

สุจริตในการประกอบอาชีพ” (ผู้ปกครอง (4) , 2561)

จะเห็นได้ว่านักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดีในการซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งในระดับบุคคลผ่านการสนับสนุนจากกิจกรรมของครอบครัว การตระหนักรู้ต่อกฎระเบียบของสังคมที่ตนอาศัย และการรับรู้สถานการณ์การเมืองภายในประเทศ

2. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งนักเรียนได้รับการปลูกฝัง แนวคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี และได้รับการส่งเสริมให้รู้จักและทำความดี ดังนั้นนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนไทยได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มี 4 แนวทางดังนี้

2.1 การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน คือ การทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตามเพื่อสร้างควมมีระเบียบวินัย รวมทั้งยังฝึกให้นักเรียนเข้าใจสถานภาพและบทบาทของตนเองเมื่อไปอยู่ในสังคมภายนอกในอนาคต

โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็น ดังนี้

“การแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน”

(นักเรียน ม.6 (1) , 2561)

“การไม่โดดเรียน และไม่ออกนอกโรงเรียนก่อนเวลา

โรงเรียนสอนให้เราปฏิบัติตามกฎระเบียบ อย่างเช่น

ถ้าเราทำผิดจะโดนหักคะแนนหรือ โคนลงโทษ มันเหมือน

กฎหมาย” (นักเรียน ม.6 (2) , 2561)

“การทิ้งขยะให้ลงถัง เพราะเป็นการกำจัดปัญหาการทิ้งขยะ

ในโรงเรียน” (นักเรียน ม.5 (3) , 2561)

“การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ และการไม่

ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน” (นักเรียน ม.5 (1) , 2561)

“การส่งงานให้ตรงเวลา เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมาย” (นักเรียน ม.4 (1) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี คือ การแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน ไม่หนีเรียน ทำงานส่งอาจารย์ให้ตรงเวลา เข้าแถวเคารพธงชาติทุกเช้าเพราะเป็นกิจวัตรประจำของนักเรียนทุกคน เมื่อทิ้งขยะก็ควรทิ้งให้ลงถังขยะเพื่อช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน และการทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียน จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนไทยมีการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเหมาะสมเพื่อจะเป็นจุดเริ่มต้นในการใช้ชีวิตในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ

2.2 การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คือ แนวทางการปฏิบัติจนรวมถึงความคิดและความประสงค์

ของนักเรียนที่ไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะวิธีใดๆ ก็ตาม

โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็น ดังนี้

“การทำอย่างไรก็ได้ที่ไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น
ควรคิดอย่างตระหนักรู้แล้วว่าทำอะไรแล้วไม่ก่อให้เกิดผล
กระทบกับคนรอบข้าง” (นักเรียน ม.4 (2) , 2561)

“การไม่วิ่งตัดหน้ารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ เพราะอาจทำ
ให้เกิดอุบัติเหตุกับผู้อื่นได้ ควรข้ามถนนด้วยความระมัดระวัง”
(นักเรียน ม.5 (3) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี คือ การตระหนักรู้ว่ากระทำความผิดแล้วส่งผลกระทบต่อผู้อื่นหรือคนรอบข้างได้ ก็ควรระมัดระวังและคิดอย่างรอบด้านว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนไทยมีการปฏิบัติตนที่ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อนก็จะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่เกิดปัญหาสังคม อย่างเช่น การก่ออาชญากรรมและการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด

2.3 การช่วยเหลือผู้อื่น

การช่วยเหลือผู้อื่น คือ แนวทางการปฏิบัติตนรวมถึงความคิดและความประสงค์ของนักเรียนที่ทำให้เกิดผลดีต่อผู้อื่น ณ ขณะที่กำลังประสบความเดือดร้อนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็น ดังนี้

“การช่วยเหลือแม่บ้านของโรงเรียน เวลาเค้าต้องการความ
ช่วยเหลือ อย่างเช่น ช่วยหีบของที่อยู่สูงเพราะผมเป็นคนตัวสูง”
(นักเรียน ม.4 (1) , 2561)

“มีโครงการจิตอาสา ก็เข้าร่วม โครงการเพื่อไปช่วยเหลือ
ผู้ที่เดือดร้อนหรือผู้ด้อยโอกาส” (นักเรียน ม.5 (4) , 2561)

“โครงการค่ายจิตอาสาของโรงเรียน ไปช่วยเหลือสังคม
ช่วยเหลือโรงเรียนของน้องๆ ที่อยู่ห่างไกลและจัดของ
ไปช่วยเหลือ” (นักเรียน ม.4 (3) , 2561)

“เจอคุณยายข้ามถนน ก็ช่วยพาคุณยายข้ามถนน”

(นักเรียน ม.5 (2) , 2561)

“การนั่งรถโดยสารสาธารณะ ที่ให้ผู้หญิงตั้งครรภ์

หรือผู้สูงอายุนั่งก่อน” (นักเรียน ม.6 (3) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี คือ มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เห็นผู้อื่นเดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือก็เข้าไปช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนปฏิบัติตนด้วยความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ก็จะทำให้เกิดความสันติสุขในสังคม เพราะสังคมปัจจุบันมีความเป็นเมืองและเร่งรีบสูง ทำให้แต่ละคนอาจสนใจแต่เรื่องเฉพาะตนและละเลยความเอื้ออาทรที่มีต่อผู้อื่น

2.4 เรียนรู้การเป็นพลเมืองดีจากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต บุคคลใกล้ชิด ครอบครัว และโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี

การเรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีจากแหล่งต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี คือ แหล่งและประเภทของสื่อที่รองรับเนื้อหาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติ เจตคติ ตามที่ผู้นำเสนอต้องการต่อผู้รับเนื้อหา

โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็น ดังนี้

2.4.1 สื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต

“เมื่ออยู่ที่บ้านดูรายการ โทรทัศน์ที่เป็นช่วงจิตอาสา

เค้าก็จะพาไปช่วยสอนเด็กๆ ให้คนเป็นพลเมืองดี

ทำให้เราซึมซับตรงนั้นไปด้วย” (นักเรียน ม.5 (2) , 2561)

“เมื่อผู้ประกาศข่าวเสนอข่าวว่ามีบุคคลหนึ่งได้แสดงการ

เป็นตัวอย่างที่ดีทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มันเป็นแบบอย่าง

ให้กับเราอยากที่จะทำตามบ้าง” (นักเรียน ม.4 (1) , 2561)

“เมื่อเล่นอินเทอร์เน็ต เวลาเราเห็นในเฟสบุคคนทำอะไร
ไม่ดี ผิดประเพณีเขาก็จะลงเฟสบุค แล้วผมก็เข้าไปเห็นคน
ที่ทำตัวถูกต้องเค้าก็จะลงเฟสบุคเหมือนกัน ผมจึงอยาก
ลงเฟสบุคบ้างครับเวลาที่ผมทำความดี”

(นักเรียน ม.6 (2) , 2561)

2.4.2 บุคคลใกล้ชิด

“การประชุมในโรงเรียน มีการสื่อสารโต้ตอบกัน
ในที่ประชุม ทุกคนต่างมีมารยาทที่ดีต่อกัน การไม่พูดแทรก
ใครจะพูดขอให้ยกมือก่อน และทุกคนยอมรับความคิดเห็น
ของผู้อื่น” (นักเรียน ม.5 (3) , 2561)

“การอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้ามีคนดีก็จะเป็นจุดเด่นให้
คนอื่นทำตามไปด้วย” (นักเรียน ม.5 (4) , 2561)

2.4.3 ครอบครัว

“เมื่ออยู่ที่บ้าน พ่อแม่ก็จะสอนให้ปฏิบัติตัวเป็นคนดีและ
ช่วยเหลือสังคมตลอด” (นักเรียน ม.4 (4) , 2561)

2.4.4 โรงเรียน

“เวลาเรียนวิชาสังคม มีวิชาหน้าที่พลเมืองดีที่สอน
ให้เราเป็นพลเมืองดีและเกือบทุกวิชาสอนให้เรามี
ศีลธรรม” (นักเรียน ม.6 (1) , 2561)

“อาจารย์แต่ละท่านเวลาสอนก็จะคอยแนะนำสิ่งที่ถูก
เล่าเหตุการณ์ในชีวิตว่าสิ่งไหนดีควรทำ สิ่งไหนไม่ดี
และไม่ควรทำให้นักเรียนฟัง” (นักเรียน ม.6 (3) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็น
พลเมืองดี คือ นักเรียนสามารถเรียนรู้การเป็นพลเมืองดีได้จากสื่อต่าง ๆ รวมถึงบุคคลใกล้ชิดอย่าง
ครอบครัวและโรงเรียน เพื่อสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองที่ดี จาก
แนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนสามารถปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีโดยมีตัวอย่างที่ดีเป็นต้นแบบ
ก็จะสามารถสะท้อนถึงค่านิยมเรื่องการเป็นพลเมืองดีของสังคม ณ ช่วงเวลานั้นได้ เนื่องจากค่านิยม

เป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมเล็งเห็นว่าดี เหมาะสมและพร้อมใจยอมรับและปฏิบัติตามกัน การที่เยาวชนมีแบบอย่างที่ดีและหลากหลายแหล่งจึงเป็นสิ่งสะท้อนว่าสังคมมีค่านิยมในการทำความดี

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนสาธิต คือ บังคับหรือสาเหตุที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคให้นักเรียน ไม่สามารถหรือลดความถี่ในการปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีได้ โดยสามารถจำแนกเป็น 2 บังคับหลัก ได้แก่ 1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเอง 2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ดังนี้

3.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเอง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเอง คือ บังคับหรือสาเหตุของตัวนักเรียนที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคให้ไม่สามารถหรือลดความถี่ในการปฏิบัติตัวเพื่อเป็นพลเมืองดีได้

โดยข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะสอดคล้องกับประเด็น ดังนี้

“ความขี้เกียจ ความคิดที่คิดว่าไม่เป็นไร ช่างมัน”

(นักเรียน ม.4 (1) , 2561)

“การคิดโดยไม่ไตร่ตรอง” (นักเรียน ม.6 (4) , 2561)

“การทำดีแล้วอายคนอื่น เราจึงไม่กล้าทำ”

(นักเรียน ม.6 (3) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี เกิดจากความขี้เกียจ การคิดแบบไม่ใช้วิจารณญาณ และความอับอายในการปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ต้องอาศัยการขัดเกลาและอบรมสั่งสอนจากครอบครัวและโรงเรียน

3.2 เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง คือ บังคับหรือสาเหตุจากสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ซึ่งขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคให้ไม่สามารถปฏิบัติตัวเพื่อเป็นพลเมืองดีได้

“เห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากสังคม” (นักเรียน ม.4 (2) , 2561)

“สภาพแวดล้อมรอบข้างที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

เป็นผลเมืองดี” (นักเรียน ม.5 (4) , 2561)

“การอยู่ในกลุ่มเพื่อนไม่ดี” (นักเรียน ม.6 (1) , 2561)

“การเห็นประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม”

(นักเรียน ม.4 (3) , 2561)

“ค่านิยมกับกระแส” (นักเรียน ม.5 (2) , 2561)

“การอยู่ในครอบครัวไม่ดี เราอาจจะเป็นคนไม่ดีได้”

(นักเรียน ม.6 (4) , 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า สภาพแวดล้อมรอบข้างตัวนักเรียนส่งผลให้มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี โดยสภาพแวดล้อมถือเป็นปัจจัยที่นักเรียนไม่สามารถกำหนดเองได้ แต่นักเรียนสามารถที่จะหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีได้

อย่างไรก็ตามทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้างสามารถแก้ไขผ่านการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครอง ดังนี้

“จากที่ได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์ฝ่ายปกครอง เราได้

พยายามที่จะส่งเสริมนักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็น

พลเมืองที่ดีต่อตัวเองก่อน และต่ออาจารย์ อย่างเริ่มแรก

เข้าขึ้นมาให้เข้าแถวให้ตรงเวลาก่อนเป็นอันดับแรก แม้กระทั่ง

ในชั้นเรียนมีการทำหน้าที่ต่างๆ ในเวรประจำวัน และทุกๆ กิจกรรม

ของนักเรียนเราได้สอดแทรกเนื้อหาเรื่องของการให้นักเรียน

เป็นพลเมืองดี” (อาจารย์ (1) , 2561)

“สอนให้เป็นคนที่มีมนุษยธรรม มีจิตใจที่คิดบวก พอเราคิดบวก

เราก็ไม่มองโลกในแง่ร้าย พอเรามองโลกในแง่ดี เค้าก็จะมองเห็น

สิ่งที่เค้าพบเจอในเรื่องไม่ดี เช่น เค้าเห็นเพื่อนไม่ดี หรืออะไรที่ไม่ดี

เค้าก็จะคิดบวก สอนให้เค้ามองกลับ ว่าคนที่เค้าเป็นแบบนี้ ที่เค้าต้อง

ทำแบบนี้ แสดงว่าเค้าจะต้องมีพื้นฐานครอบครัวแตกต่างมาจากเรา

เค้าอาจจะขาด มีปมด้อย หรือขาดความอบอุ่น หรือถูกครอบครัว

ปลุกฝังมาแบบนี้ ให้เราสงสารเค้า แทนที่จะเกลียด โกรธได้
 แต่อย่างาน คนเรามันรัก โลก โกรธ หลง แต่อย่าไปเกลียดเค้า
 ถ้าลูกมีจิตใจแบบนี้ได้ ลูกก็จะลดอารมณ์ที่ไปมีเรื่องมีราว
 กับเพื่อน กับอาจารย์ และสอนให้เค้าไม่ผูกพยาบาท อาฆาต
 ไม่ว่าสิ่งที่จะจะดีหรือไม่ดี แต่ถ้าสิ่งที่จะมันดีก็ควรที่จะ
 ส่งเสริมความดีต่อไป” (ผู้ปกครอง (5) , 2561)

จะเห็นได้ว่าทั้งโรงเรียนและครอบครัวมีส่วนในการสนับสนุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและ
 อุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญหน้า รับมือและบรรเทาปัญหาดังกล่าวพร้อม
 ทั้งช่วยให้พวกเขาปรับตัวและใช้ชีวิตในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการให้ความหมายของการเป็นพลเมืองดี ที่มาของความหมาย แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี และปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการให้ความหมายของการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร และให้ความหมายจากปัจจัยทางด้านความรู้พื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และความรู้ที่นึกคิดจากการได้รับการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ แนวคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของสังคมจากอาจารย์และผู้ปกครอง โดยการให้ความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์มี 5 ความหมาย ดังนี้

1. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

นักเรียนให้ความหมายการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ที่มาของความหมายได้มาจากการตระหนักรู้ด้วยตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และการอบรม สั่งสอน เล็งดูจากครอบครัวตลอดจนอาจารย์ที่สอนให้นักเรียนทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จนเกิดเป็นทัศนคติที่ดีต่อส่วนรวม และนักเรียนมีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะพลเมืองที่ดีต้องปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมรอบข้าง ช่วยเหลือในยามที่ผู้อื่นเดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน สอดคล้องกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในโรงเรียนและการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปลูกฝังให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ช่วยกันทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมทั้งต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสังคม

2. การรู้จักหน้าที่ของตนเอง

นักเรียนให้ความหมายการรู้จักหน้าที่ของตนเอง คือการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่

ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ทั้งของตนเองและบทบาทหน้าที่ในสังคม ที่มาของความหมายได้มาจากครอบครัวและอาจารย์ผ่านการอบรมสั่งสอน โดยตรงและการสอน และทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ต่อครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ทั้งต่อตนเอง เช่น ทำงานบ้านตามที่พ่อแม่มอบหมายให้ทำโดยไม่ขาดตกบกพร่อง หรือในขณะที่เป็นนักเรียนก็ต้องตั้งใจเรียนหนังสือ ปฏิบัติตามภาระงานที่อาจารย์มอบหมาย และต้องตระหนักถึงการใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตย โดยไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ความเป็นพลเมืองของประเทศ และนักเรียนมีทักษะต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะมีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ต่อตนเองตามความคาดหวังของครอบครัวและโรงเรียน เช่น เมื่อนักเรียนอยู่บ้านก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบงานบ้านที่ได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ให้ทำเป็นกิจวัตรประจำวัน เมื่ออยู่โรงเรียนก็ต้องรู้จักหน้าที่ในการเรียนหนังสือ ทำงานส่งอาจารย์ตามกำหนดเวลาและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในการใช้สิทธิเลือกตั้งประธานนักเรียน เพื่อให้รู้จักการใช้สิทธิของตนเองในสังคม

3. การใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

นักเรียนให้ความหมายการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น คือ การเป็นพลเมืองที่ไม่สร้างปัญหาแก่สังคม เคารพสิทธิของตนเองและไม่แทรกแซงสิทธิของผู้อื่น ที่มาของความหมายได้มาจากการมีจิตสำนึกจากตัวนักเรียนเองที่เรียนรู้ผ่านการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นจากโรงเรียนและสังคมภายนอกครอบครัว รวมถึงการแนะนำสั่งสอนจากผู้ปกครองและอาจารย์ ให้ยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเราต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน ที่ไม่ควรไปละเมิดและแทรกแซงเพราะอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นได้ และนักเรียนมีทักษะต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะมีการเคารพสิทธิของตนเอง ไม่แทรกแซงสิทธิของผู้อื่น โดยไม่ทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนต่อการกระทำของตนเอง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การทำตามบรรทัดฐานทางสังคม

นักเรียนให้ความหมายการทำตามบรรทัดฐานทางสังคม คือการเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม เคารพกฎระเบียบของสังคม โดยยึดปฏิบัติตามหลักศีลธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือจารีตประเพณีที่สังคมกำหนด เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม ที่มาของความหมายได้มาจากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งจากโรงเรียนและผู้ปกครองที่อบรมสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติตัวตามที่สังคมกำหนด โดยปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย เช่น การสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน เพื่อให้

นักเรียนเข้าใจและตระหนักในบทบาทและหน้าที่การเป็นพลเมืองดีที่สังคมคาดหวังและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเรียบร้อย สงบสุข และนักเรียนมีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะมีการเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตัวตามจารีตประเพณี มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รู้จักกาลเทศะ และเคารพต่อครูบาอาจารย์

5. การซื่อสัตย์ สุจริต

นักเรียนให้ความหมายการซื่อสัตย์ สุจริต คือการซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การไม่คิดคดโกงชาติบ้านเมืองที่ตนเองอาศัยอยู่ ที่มาของความหมายได้มาจากการตระหนักรู้ของนักเรียนผ่านการเข้าใจกฎระเบียบของโรงเรียนได้กำหนดให้นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น การไม่ทุจริตในการสอบ การไม่ลักขโมยทรัพย์สินผู้อื่น นอกจากนี้การรับรู้สถานการณ์การเมืองในประเทศจากสื่อต่าง ๆ ก็สามารถเป็นตัวอย่างเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต ในการทำหน้าที่เพื่อบ้านเมือง โดยไม่โกงกินเงินภาษีของประชาชน แก่นักเรียนอีกช่องทางหนึ่งด้วย และนักเรียนมีทัศนคติต่อการเป็นพลเมืองดี เพราะมีการซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งในระดับบุคคลผ่านการสนับสนุนจากกิจกรรมของครอบครัว การตระหนักรู้ต่อกฎระเบียบของสังคมที่ตนอาศัย และการรับรู้สถานการณ์การเมืองภายในประเทศ

ผลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า จากการที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังแนวคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองที่ดี ได้รับการอบรมสั่งสอนจากอาจารย์และผู้ปกครอง ให้มีความรู้ความเข้าใจ เรียนรู้การเป็นพลเมืองดีจากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และบุคคลใกล้ชิด ทำให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนไทยต่อไปได้ 4 แนวทางดังนี้

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน คือ การแต่งกายให้ถูกกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่หนีเรียน ทำงานส่งอาจารย์ให้ตรงเวลา เข้าแถวเคารพธงชาติทุกเช้าเพราะเป็นกิจวัตรประจำของนักเรียนทุกคน เมื่อถึงขยะก็ควรทิ้งให้ลงถังขยะเพื่อช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน และการไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียน จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนไทยมีการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเหมาะสมเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการใช้ชีวิตในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ

2. การไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน คือ การตระหนักรู้ว่ากระทำสิ่งใดแล้วส่งผลกระทบต่อ

ผู้อื่นหรือคนรอบข้างได้ ก็ควรระมัดระวัง และควรคิดอย่างรอบด้านว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนไทยมีการปฏิบัติตนที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนก็จะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่เกิดปัญหาสังคม อย่างเช่น การก่ออาชญากรรม และการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด

3. การช่วยเหลือผู้อื่น คือ มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เห็นผู้อื่นเดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือก็เข้าไปช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนปฏิบัติตนด้วยความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ก็จะทำให้เกิดความสันติสุขในสังคม เพราะสังคมปัจจุบันมีความเป็นเมืองและเร่งรีบสูง ทำให้แต่ละคนอาจสนใจแต่เรื่องเฉพาะตนและละเลยความเอื้ออาทรที่มีต่อผู้อื่น

4. เรียนรู้การเป็นพลเมืองดีจากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต บุคคลใกล้ชิด ครอบครัว และโรงเรียน คือ นักเรียนสามารถเรียนรู้การเป็นพลเมืองดีได้จากสื่อต่าง ๆ รวมถึงบุคคลใกล้ชิดอย่าง ครอบครัวและโรงเรียน เพื่อสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองที่ดี จากแนวทางดังกล่าว หากเด็กและเยาวชนสามารถปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีโดยมีตัวอย่างที่ดีเป็นต้นแบบ ก็จะสามารถสะท้อนถึงค่านิยมเรื่องการเป็นพลเมืองดีของสังคม ณ ช่วงเวลานั้นได้ เนื่องจากค่านิยมเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมเล็งเห็นว่าดี เหมาะสมและพร้อมใจยอมรับและปฏิบัติตามกัน การที่เยาวชนมีแบบอย่างที่ดีและหลากหลายแหล่งจึงเป็นสิ่งสะท้อนว่าสังคมมีค่านิยมในการทำความดี

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี คือ บังคับหรือสาเหตุที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคให้นักเรียนไม่สามารถหรือลดความถี่ในการปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีได้ จะพบปัญหาและอุปสรรคในการเป็นพลเมืองที่ดี 2 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเอง คือ เกิดจากความขี้เกียจ การคิดแบบไม่ใช้วิจารณญาณ และความอับอายในการปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ต้องอาศัยการขัดเกลาและอบรมสั่งสอนจากครอบครัวและโรงเรียน

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง คือ สภาพแวดล้อมรอบข้างตัวนักเรียนส่งผลให้มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี เช่น การอยู่ในกลุ่มเพื่อนไม่ดี หรือ การอยู่ในครอบครัวที่ไม่ดี โดยสภาพแวดล้อมรอบข้างถือเป็นปัจจัยที่นักเรียนไม่สามารถกำหนดเองได้ แต่นักเรียนสามารถที่จะหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมรอบข้างที่ไม่ดีได้

จะเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้างสามารถแก้ไขผ่านการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งมีส่วนในการสนับสนุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญหน้า รับมือและบรรเทาปัญหาดังกล่าวทั้งที่ตัวนักเรียนเองและสภาพแวดล้อมรอบข้างพร้อมทั้งช่วยให้พวกเขาปรับตัวและใช้ชีวิตในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคมและสามารถช่วยเหลือสังคมได้

ข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากผลการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาถึง ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปจากปรากฏการณ์ย่อยของสังคม เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาขณะหนึ่ง ดังนั้นการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี ที่ได้ศึกษานั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปหากนักเรียนได้รับการปลูกฝัง เลี้ยงดูและส่งเสริมลักษณะนิสัยในเรื่องของการเป็นพลเมืองดีจากอาจารย์และผู้ปกครอง หรือจากสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง รวมถึงค่านิยมของสังคมในอนาคตที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัย ได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎี ดังนี้

1. เมื่อใดก็ตามที่ต้องการพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เมื่อนั้นนักเรียนควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและปลูกฝังลักษณะนิสัยการเป็นพลเมืองดีจากครอบครัว สื่อต่างๆ และ โรงเรียน โดยควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก
2. เมื่อใดก็ตามที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ทัศนคติที่ดี รวมถึงซึมซับพฤติกรรมแนวทางการปฏิบัติในการเป็นพลเมืองดี เมื่อนั้นนักเรียนควรมีแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว เพื่อน อาจารย์ รวมถึงสื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต
3. เมื่อใดก็ตามที่ต้องการให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาท สถานภาพรวมทั้งหน้าที่ที่ตนได้รับ และถูกคาดหวังจากสังคม ในฐานะการเป็นพลเมืองดีในอนาคต เมื่อนั้นนักเรียนควรต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนหรือสังคม เพราะสิ่งเหล่านี้ถือเป็นเครื่องมือในการฝึก ปฏิบัติการเรียนรู้ทางสังคม (socialization) ที่โรงเรียนใช้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบรรทัดฐานทางสังคม
4. เมื่อใดก็ตามที่ต้องการชะลอและลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม เมื่อนั้นนักเรียนไม่

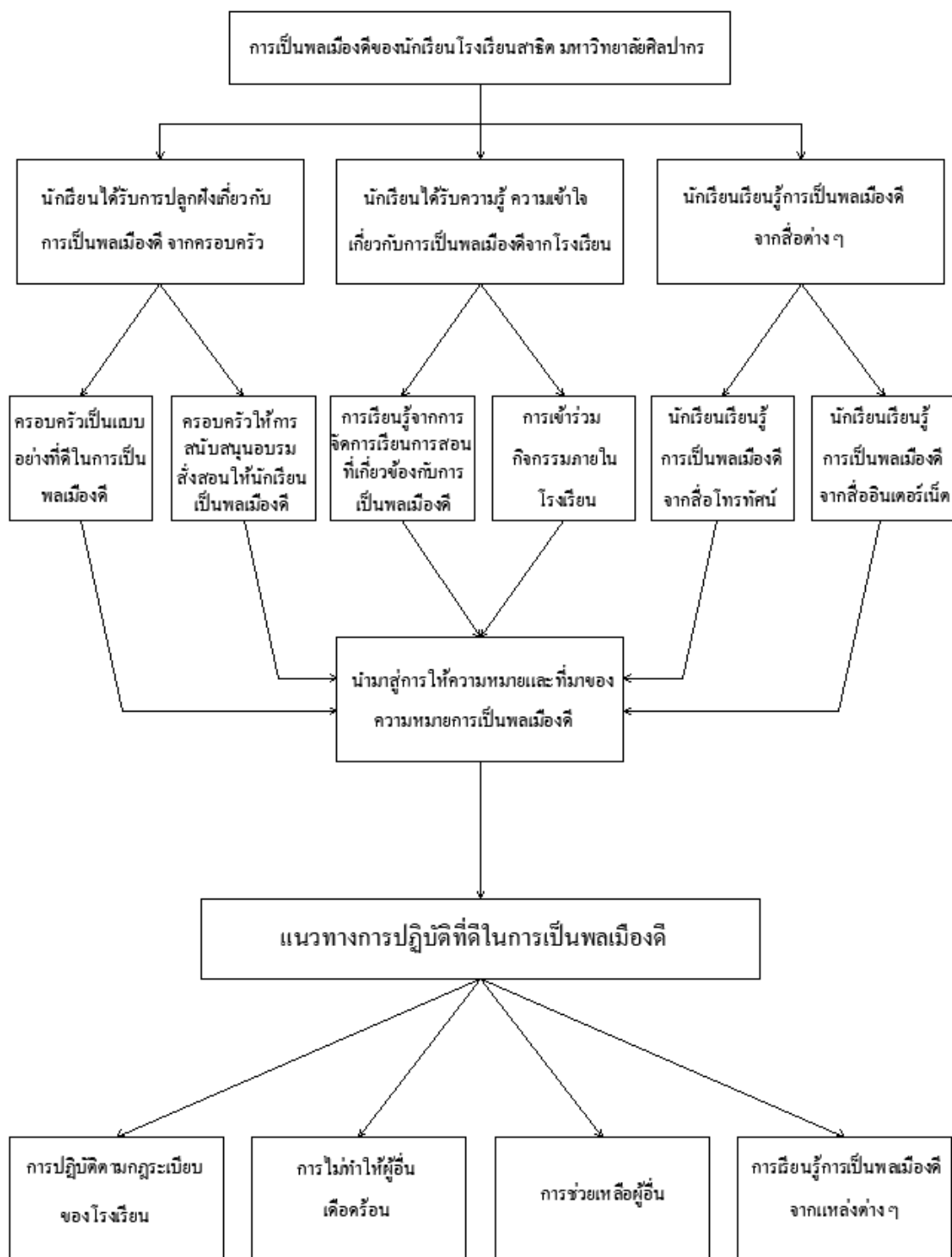

ควรกระทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เนื่องจากกลไกดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้ในการเข้าใจและเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบข้างในฐานะสมาชิกการเป็นพลเมืองคนหนึ่งในสังคม โดยผ่านการส่งเสริม การมีแบบอย่างที่ดี รวมถึงเคารพตามกฎระเบียบ รู้ว่าตนควรประพฤติต่อบุคคลรอบข้างอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง

5. เมื่อใดก็ตามที่ต้องการอยู่ร่วมกันและช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเพื่อต่อกันในสังคมได้อย่างสันติสุข เมื่อนั้นนักเรียนควรทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบข้างในฐานะแหล่งดำรงชีพและแหล่งกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของพลเมืองคนหนึ่งที่อาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมถึงการแสดงน้ำใจต่อกัน

ทั้งนี้ หากสภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อ อุดมคติ และค่านิยมของสังคมมีการเปลี่ยนแปลง หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี เช่น การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองและอาจารย์ หรือแหล่งการเรียนรู้อาจส่งผลให้การปฏิบัติและพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นควรหาวิธีการศึกษาในเรื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยการปฏิบัติการเป็นพลเมืองดีอยู่เสมอ เพื่อการได้รับข้อมูลที่ทันสมัยต่อสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เพื่อความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี โดยแผนภาพขั้นตอนที่นำเสนอเป็นข้อสรุป (Generalisation) เชิงทฤษฎีวิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก

แผนผังที่ 1 แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การใช้วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานรากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีข้อดี คือ ช่วยให้ ผู้วิจัยสามารถอธิบายความหมายของการเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ศิลปากร สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาที่มาของ ความหมายการเป็นพลเมืองที่ดี ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดี ตลอดจนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ได้จากผลการศึกษา จนกระทั่งสามารถสร้างเป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีแล้วนั้น ผู้วิจัยพบข้อจำกัด คือ ข้อสรุปเชิงทฤษฎีนี้ใช้อ้างอิงได้เฉพาะกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาเท่านั้น ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อม และค่านิยมใน การเป็นพลเมืองดี อาจส่งผลให้ การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย แนวทางการปฏิบัติที่ดีใน การเป็นพลเมืองดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากรเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ความหมาย ที่มาของความหมายของการเป็นพลเมืองดี เป็นความหมายที่เกิดขึ้นเฉพาะใน พื้นที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ดังนั้น ความหมาย ที่มาของความหมายการเป็นพลเมืองดี สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยที่ส่งผลของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่มี ต่อการเป็นพลเมืองดี การปลูกฝังและอบรมสั่งสอนของอาจารย์และผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมและ สังคม รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็น พลเมืองดีสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยที่ส่งผล เป็นต้น เมื่อปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญ เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลให้ผลการศึกษาแตกต่างไปจากเดิม และอาจเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดี หรือ ไม่ก็ตาม

ผลการศึกษาถึงความหมายของการเป็นพลเมืองดี พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภลัย ฐนะวัฒน์ และคณะ (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และ กระบวนการการทำความดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้ให้ความหมายและที่มาของความหมายของการเป็น พลเมืองดีคือการช่วยเหลือสังคม และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพราะสมาชิกทุกคนในสังคมย่อมมี บทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของตนซึ่งแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไป ถ้าทุกคนในสังคมมีความ ช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องก็จะได้ชื่อว่า “พลเมืองที่ดีของประชาชาติ” และยังส่งผลให้ประชาชาติพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเยาวชนที่ถือว่าเป็นอนาคตของชาติ จึง

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเพื่อช่วยนำพาให้ประเทศชาติพัฒนา
 สืบไป และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชนะ วุฒิชัย (2557) ที่ศึกษาเรื่อง ความเป็น
 พลเมืองดีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสระประทุม จังหวัดสุพรรณบุรี จาก
 ผลการศึกษาพบว่า การเป็นพลเมืองดีของนักเรียนด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของ
 สังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนตระหนักรู้ได้ถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบของ
 โรงเรียนเพื่อสร้างความมีระเบียบวินัย รวมทั้งยังฝึกให้นักเรียนเข้าใจสถานภาพและบทบาทของ
 ตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณนิการ์ พงศ์ผาสุก (2558) ที่ศึกษาเรื่องการบริหาร
 จัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ผลการศึกษา
 พบว่า ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นปัจจัยคุณลักษณะความเป็น
 พลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญเชื่อมโยงกันและเป็นไป
 ในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภัสสร ไพบูลย์รัฐดิพรชัย (2553) ที่ศึกษาเรื่อง
 การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้ให้
 ความหมายการเป็นพลเมืองดีว่า คือบุคคลที่มีทัศนคติ ค่านิยม และความประพฤติที่เหมาะสมพร้อม
 ทั้งทำสิ่งที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ในทางที่ดีให้ต่อตัวเองและสังคม รู้จักสิทธิหน้าที่ของ
 ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้ง
 มีจิตสำนึกและความปรารถนาให้ประชาชนในประเทศชาติอยู่ร่วมกันอย่างสงบและสันติสุข

จากผลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
 มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tan (2017) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะ
 ความเป็นพลเมืองดีที่ถูกกำหนดไว้ในตำราเรียนของประเทศมาเลเซีย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
 พบว่า คุณลักษณะของการเป็นพลเมืองดี คือ การปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อตกลงร่วมกันในสังคม
 ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และระบบโรงเรียนถูกรัฐบาลใช้เป็นกลไกเพื่อการขับเคลื่อนและ
 กำหนดเป็นวาระทางสังคมและการเมือง และหนึ่งในเป้าหมายหลักของการศึกษาในโรงเรียน และ
 คอยสนับสนุนผู้เรียนให้กลายเป็นพลเมืองดี สามารถมีส่วนร่วมและวางตนให้เหมาะสมกับบทบาท
 ทางสังคมต่อประเทศชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา ศรีสาพันธ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง
 การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การได้รับแรงบันดาลใจ
 จากตัวแบบที่ดี ครอบครัวให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำกิจกรรมต่างๆ และมีสัมพันธ์ภาพที่ดี
 ต่อกัน สถาบันการศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมการทำกิจกรรมของนักศึกษา รับฟังข้อคิดเห็น

มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนและการทำกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภลัย ณะวัฒน์ และคณะ (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และกระบวนการการทำความดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและกระบวนการทำความดีของนักเรียน ได้มุ่งเน้นไปที่การไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่รู้จักเห็นใจ ปลอดภัยให้กำลังใจเมื่อเพื่อนประสบกับความทุกข์ พร้อมทั้งหาทางช่วยเหลือ และพร้อมที่จะให้อภัยแก่เพื่อนที่ทำผิดและยังมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ

จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิจิตรา นุชนุ่ม (2557) ที่ศึกษาเรื่องการให้ความหมายและที่มาของความหมาย การออมเงิน กระบวนการออมเงิน ปัญหาและอุปสรรคในการออมเงินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการออมเงิน คือ สิ่งแวดล้อม ค่านิยมในสังคม และพฤติกรรมค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดีของนักเรียนที่เกิดจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

ข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากผลการศึกษาพบว่า ครอบครัว โรงเรียนและสื่อต่างๆ ต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามแนวทาง ผ่านการอบรมสั่งสอน ปลุกฝังและให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี และการสร้างแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว บุคคลใกล้ชิด สื่อต่างๆ ตลอดจนเพื่อนและอาจารย์ในโรงเรียนนับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปลุกฝังแนวคิด ทศนคติและค่านิยม ซึ่งเป็นการวางแนวทางปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและพลโลกต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนเรียนรู้การเป็นพลเมืองดีและมีแนวทางการปฏิบัติในการเป็นพลเมืองดีผ่านรูปแบบการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น กิจกรรมชมรมค่ายอาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ กิจกรรมแนะแนว และรายวิชาหน้าที่พลเมืองที่สอนให้นักเรียนได้ตระหนักและเข้าใจ รวมถึงการถ่ายทอดทัศนคติและ

ค่านิยมที่ถูกต้องในการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาโรงเรียนที่ว่า “มุ่งมั่นสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถและฉลาดในการใช้ชีวิต” ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนควรจะสนับสนุนให้อาจารย์ทุกคนพัฒนาการสอนรวมทั้งสอดแทรกความเป็นพลเมืองดีผ่านกิจกรรมและรายวิชาต่างๆ ให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น

1.2 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนได้มีแบบอย่างที่ดีจากครอบครัวในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดี การอบรม สั่งสอน และปลูกฝังสิ่งที่ดีจากครอบครัว ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันระดับเล็กสุดที่มีส่วนต่อการพัฒนาเยาวชนของประเทศ ดังนั้นครอบครัวควรเอาใจใส่ตั้งแต่การเลี้ยงดูจากบ้าน ตลอดจนการอยู่ที่โรงเรียน ผ่านการให้คำแนะนำชี้แนะ ในการใช้ชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนสามารถนำผลวิจัยนี้ไปกำหนดเป้าหมายและวางแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นต่อไปได้ เช่น สร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือวิชาเรียนเพิ่มเติมที่ส่งผลพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี และไปถ่ายทอดให้โรงเรียนเครือข่ายที่โรงเรียนสาธิตได้ทำข้อตกลงในการช่วยเหลือทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมายและแนวทางการปฏิบัติในการเป็นพลเมืองดีกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย เพื่อให้ทราบภาพรวมในนักเรียนทุกระดับชั้นของโรงเรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจและการตระหนักรู้ถึงการเป็นพลเมืองที่ดี ทั้งนี้เพราะมโนทัศน์เป้าหมายของการศึกษาระดับมัธยมตอนต้น คือ การที่นักเรียนสามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดของตน รวมถึงมีทัศนคติที่ดี โดยสิ่งเหล่านี้ถือเป็นเงื่อนไขต่อยอดในการให้ความหมายและแนวทางการปฏิบัติของการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

2.2 ควรศึกษาความหมาย ที่มาของความหมายและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดีในระดับอุดมศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติ ความคิด และมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาว่ามีความคิดที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

รายการอ้างอิง

- Reichert, F. (2016). Who is the engaged citizen? Correlates of secondary school students' concepts of good citizenship. *Educational Research and Evaluation, 22*(5-6), 305-332.
doi:10.1080/13803611.2016.1245148
- Robinson, Z. P. (2015). Are geography students good "environmental citizens?" A comparison between year of study and over time. *Journal of Geography in Higher Educational Research and Evaluation, 39*:2, 245-259. doi:10.1080/03098265.2014.936312
- Tan, B. P., et al. (2017). Moral values and good citizens in a multi-ethnic society: A content analysis of moral education textbooks in Malaysia. *The Journal of Social Studies Research, 1*-16.
- Tupper, J. A., & Cappello, M. P. (2012). (Re)creating citizenship: Saskatchewan high school students' understandings of the 'good' citizen. *Journal of Curriculum Studies, 44*(1), 37-59.
doi:10.1080/00220272.2011.618951
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ. (2552). จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ระดับเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 2, (23-33).
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทิมา แจ่มจำรัส. (2558). การให้ความหมาย แรงจูงใจ และทัศนคติต่อการเข้าสู่งานประกอบอาชีพของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล มหาวิทยาลัยสยาม. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตนันท์ สัตตัตถนพวรรณ. (2556). การรับรู้ความเป็นพลเมืองคืออาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนาเอียง จังหวัดลำปาง. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนิกานต์ ภูมินา. (2556). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และรูปแบบการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยศ เดชสุระ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรม ไตรสิกขา เพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. (ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตนันท์ ดันทะรา. (2555). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

- ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คลนภา การ์กัย. (2556). การประเมินโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรม เข้าศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. (ปริญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงเดือน พันธุพานิช. (2540). การใช้ผลผลิตจากการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาคนไทย. *แนะแนว*, 31(166), 45-59.
- ดวงเดือน พันธุพานิช. (2543). จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงสิริ วิจิตรานนท์. (2556). คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทวีภัทร บุญทรภักดิ์. (2557). คู่มือการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิตอาสาในรายวิชาเรียนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ชนภูมิ อยู่เจริญ. (2558). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ และกระบวนการให้รางวัลแก่ตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภลัย ณะวัฒน์ และคณะ. (2559). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และกระบวนการทำความดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร *Veridian E-Journal, Silpakorn University* ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - เมษายน (ปีที่ 9).
- นาถอนงค์ วิริยา. (2556). การจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จิ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บาทหลวงสงว วิจิตรวงศ์. (2555). บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภัทสร ไพบุญยัฐดิพรชัย. (2553). การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภา หันตศุการ์กัย. (2558). ความเป็นพลเมืองโลก. *วารสารการศึกษาไทย*, 127, (22-24).
- ประภาพรรณ จันทร์แสนตอ. (2557). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แ้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2544). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์. (2550). สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็น

- พลเมืองดี ให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา. (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา ชีระวิทย์. (2551). การวิจัยและพัฒนาคู่มือแนวทางการปฏิบัติตนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: สิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ). (2529). ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พิจิตรา นุชนุ่ม. (2557). การให้ความหมายและที่มาของความหมาย การออมเงิน กระบวนการออมเงิน ปัญหาและอุปสรรคในการออมเงินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี (ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2547). ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) วิธีวิทยาการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีในการพัฒนาประเทศ. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 19,1(เมษายน - กันยายน), 13-21.
- เพชร มีกลาง. (2527). ความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ของนักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนคร. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. (2560). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2560. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วลัยทิพย์ เปรมทวีชน โสดี. (2556). การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา. (ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วสวัสดิ์ วงศ์พันธุ์เศรษฐ์. (2557). ภูมิศาสตร์ของอารมณ์ในโรงเรียนพุทธวัฒนธรรม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันชนะ วุฒิชัย. (2557). ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสระประทุม จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันวิสาข์ อินทร์บำรุง. (2556). การให้ความหมายและที่มาของความหมาย รูปแบบ และการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ของอาสาสมัครมูลนิธิกิจกรรมวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการอนุรักษ์. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา ยศปัญญา. (2527). การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี. (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิณา วงศ์ศรีเผือก. (2553). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมือง

ดี ด้านการประหยัดของนักเรียนประถมศีกษาปีที่ 4. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรพงษ์ นกน้อย. (2546). ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: กรณีศึกษานิสิตระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศริญญา วราษิตกุล. (2554). การให้ความหมาย พฤติกรรม และแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการออมเงินของเยาวชนกรณีศึกษา นักเรียน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ที่เป็นสมาชิกธนาคารโรงเรียน. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์ โตร์.

สง่า วุฒิประจักษ์. (2531). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สมาคมครูสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย. (2533). เอกสารวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

สำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). รายงานการวิจัยเอกสาร การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). รายงานการวิจัยประเมินผล คุณธรรม 8 ประการของผู้เรียน : เจตคติและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: เพลลิน สตูดิโอ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุนทรี จุงวงศ์สุข. (2548). การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนิษา อางอ่อนศรี. (2555). การให้ความหมาย ที่มาของความหมายและกระบวนการเลือกซื้อสินค้า เพื่อให้รางวัลแก่ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนีย์ ชั่วออก. (2537). ความสำนึกต่อความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก. (2558). การบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล. (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภางค์ จันทวานิช. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (10 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพร จตุรภัทร. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี. (ปริญาครุศาสตร
ดุยฉีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หฤทัย อางปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถ
ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. (ปริญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารยา ศรีสาพันธ์. (2557). การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็น
 พลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้แนวคำถามการสนทนากลุ่ม
 (Focus Group) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปี 4-6 ประจำปีการศึกษา 2560

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล
- 1.2 เพศ
- 1.3 อายุ
- 1.4 ระดับชั้น
- 1.5 แผนการเรียน
- 1.6 ภูมิลำเนา (จังหวัด)

ส่วนที่ 2. การให้ความหมาย และที่มาของความหมายการเป็นพลเมืองดี

- 2.1 การเป็นพลเมืองดีคืออะไร ทำไมจึงคิดเช่นนั้น
- 2.2 ลักษณะของการเป็นพลเมืองดีมีอะไรบ้าง
- 2.3 การเป็นพลเมืองดีในทัศนคติเป็นอย่างไร
- 2.4 ทำไมการเป็นพลเมืองดีจึงมีความสำคัญ
- 2.5 วัตถุประสงค์ของการเป็นพลเมืองดีคืออะไร

ส่วนที่ 3. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี

- 3.1 การปฏิบัติตัวอย่างใดบ้างที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี
- 3.2 เรียนรู้การเป็นพลเมืองดีจากที่ไหนบ้าง
- 3.3 แนวทางการปฏิบัติตัวในการเป็นพลเมืองดีเป็นอย่างไร
- 3.4 โรงเรียนกำหนดวิธีการปฏิบัติอะไรบ้าง ที่คิดว่าเป็นการแสดงถึงการเป็นพลเมืองดี
- 3.5 นักเรียนปฏิบัติตามแนวทางการเป็นพลเมืองดีบ่อยครั้งแค่ไหน อย่างไร
- 3.6 บุคคลใดบ้างที่คิดว่าเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี

ส่วนที่ 4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในแก้ไขปัญหา

- 4.1 บ้างจะอะไรบ้างที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดี
- 4.2 มีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

ผู้วิจัยศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็น
 พลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก
 (In-depth Interview) กับคณาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วน
 เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างพลเมืองดีให้แก่นักเรียน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล
- 1.2 เพศ
- 1.3 อายุ
- 1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.5 อายุการทำงาน
- 1.6 ภูมิลำเนา (จังหวัด)

ส่วนที่ 2. การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี

- 2.1 โรงเรียนมีส่วนสนับสนุนต่อการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอย่างไร
- 2.2 หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนได้กำหนดรายวิชาเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายการ
 เป็น พลเมืองดีหรือไม่ อย่างไร
- 2.3 โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอย่างไร

ส่วนที่ 3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา

- 3.1 กระบวนการสร้างพลเมืองดีของนักเรียนในโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่
 อย่างไร
- 3.2 มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ผู้วิจัยศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็น
พลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth Interview) กับผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล
- 1.2 เพศ
- 1.3 อายุ
- 1.4 ภูมิลำเนา (จังหวัด)
- 1.5 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่เท่าไร
- 1.6 นักเรียนแผนการเรียนอะไร

ส่วนที่ 2. ผู้ปกครองได้แนะนำ ส่งเสริม และสอนให้ลูกเป็นพลเมืองดีอย่างไรกับชุมชน โรงเรียน
หรือสังคม เช่น อะไรบ้าง

- มีรูปแบบ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดีอย่างไร
- สอนให้มีส่วนร่วมกับ โรงเรียน ชุมชน หรือสังคมอย่างไร

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806(ษช)/1415

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อาจารย์วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และ
บุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (นส) 1414

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อาจารย์ชัชวาลดี วงศ์พันธุ์เศรษฐ์

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และ
บุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806(ษช)/1413

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อาจารย์กานุพล โสมูล

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และ
บุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806(ษจ)/1412

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อาจารย์เสกสรร สุขเสนา

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และ
บุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

สำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (๗๕) / 1411

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อาจารย์ศรินภา กิจกุลนำชัย

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียน โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และ
บุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ โพธิ์พิพิธธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (นศ.) 1416

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน อาจารย์วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์

ด้วย นางสาวนิตา ศรีเกษร รหัสประจำตัว 59601305 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การให้
ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ ขอเชิญ ท่านและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประจำปีการศึกษา 2560
เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อประกอบการทำวิทย
านิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบูรณ์ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาววนิดา ศรีเกษร
วัน เดือน ปี เกิด	20 มิถุนายน 2529
สถานที่เกิด	นครปฐม
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะการบัญชี จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	138/2 ม.9 ต.นครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

